

Sikker By

Virkningsevaluering 2024

18+ enhederne

Indhold

Sikker By Virkningsevaluering 2024	1
18+ enhederne	1
1. Introduktion.....	3
2. Konklusion og anbefalinger	4
2.1 Udfordringer og dilemmaer	5
Overordnet formål	5
Matrikel(løs)	6
2.2 Anbefalinger til 18+ enhederne	7
3. Hvem er 18+ enhederne?.....	8
3.1 Medarbejderne.....	9
4. Metodiske valg og dataindsamling	10
4.1 Formål og undersøgelsesspørgsmål	10
4.2 Forandringsteori og evalueringens fokus	10
5. Evalueringens resultater	12
5.1 18+ målgruppen.....	12
5.2 De unges vurdering af indsatsens indhold og metoder	12
A - Adfærdsændring.....	12
B - Fællesskab og tillidsfulde relationer.....	16
C - Vejledning / job/uddannelse	18
D - Aktiviteterne	19
5.3 Samarbejdspartners vurdering af indhold og metoder	21
Kontaktflader til samarbejdspartnere	21
Relationsopbygning som metode	22
Brobygning fra 18+ til samfundet	22
Balancegangen mellem krav og fastholdelse	23
5.4 Matrikel(løs)	23
De unges perspektiv - "Varmestue vs. Turklub"	23
Samarbejdspartnerne og det matrikelløse.....	24
5.5 Tryghedsskabende samarbejde med andre aktører.....	25
Bilag 1: Udvælgelse af interviewpersoner og dataindsamling	26
Brugerrejse-metoden	26
Udvælgelse af interviewpersoner	26
Bilag 2: Interviewguide og analysekategorier	27
Interviews med professionelle.....	27

1. Introduktion

Københavns Kommunes Team Sikker By har siden 2010 hvert år lavet effektmålinger af de kriminalpræventive indsatser, som er en del af Sikker By budgetpakken. Det er senere blevet vurderet for vanskeligt at måle effekt på sociale indsatser, og derfor er måden indsatserne afrapporterer på blevet udviklet. En del af den udvikling er at erstatte effektmål med virkningsevaluering, som et supplement til den årlige afrapportering. I virkningsevalueringen vil vi dybdegående og kvalitativt undersøge om den pågældende indsats har den ønskede virkning og hvilke udviklingspotentialer indsatsen har. Formålet er at skabe viden om indsatsens virkning, som de kan bruge til at udvikle videre på indsatsen.

18+ enhederne er udvalgt som en af de første indsatser i Sikker Bys årlige afrapportering til at gennemføre virkningsevalueringen, da der vurderes et behov for større viden og et udviklingspotentiale, så indsatsen bedst muligt udfylder et kriminalpræventivt behov for den pågældende målgruppe.

Københavns Kommunes Socialforvaltning åbnede i 2009 to midlertidige væresteder på Nørrebro til uroskabende 18-25-årige. Indsatsen blev etableret pba. konflikten i rocker- og bandemiljøet i 2008-2009. I 2010 blev det besluttet at åbne endnu et værested på Nørrebro, samt et værested i Tingbjerg, og i 2011 blev der akut etableret et værested i Husum efter et drab i området. Herefter er midler til de fem væresteder, senere kaldt 18+ enhederne, fortsat blevet forlænget ca. hvert 4. år. De efterfølgende år blev 18+ enhederne vurderet som et godt værktøj til at holde de unge væk fra gaden, hvor de skabte utryghed i lokalområderne. Målgruppen blev beskrevet som unge, der er involveret i, har begået eller er i fare for at havne i alvorlig, personfarlig eller banderelateret kriminalitet. 18+ enhedernes primære opgave var at få de unge væk fra gaden og ind i en positiv udvikling med uddannelse, job og evnen til at agere i normalsamfundet.

I 2018 blev der vurderet et behov for en tværgående afdækning af potentialet for at nytænke konceptet for 18+ enhederne. Enhederne blev oprettet for at få kriminalitetsstruede unge væk fra gaden og via råd og vejledning få dem inkluderet i almensamfundet med uddannelse og beskæftigelse. Det blev vurderet, at enhederne havde haft succes med at etablere kontakten til de unge og med at dæmpe uro i lokalområderne, men havde samtidig haft udfordringer med at skabe social mobilitet, brobygge til almensamfundet og få de unge væk fra de miljøer, hvor de er vokset op. Det hang blandt andet sammen med 18+ enhedernes placering i særligt udsatte områder og i lokaler, hvor 18+ enhederne havde karakter af at være væresteder snarere end aktivitetsenheder. Samtidig var det kendetegnede for brugergruppen, at deres sociale og boglige færdigheder var mangelfulde, samt at de havde meget lidt erfaring med at indgå i almene tilbud som f.eks. klubber eller idrætsforeninger. I forlængelse heraf viste det sig at være en udfordring at få civil- og almensamfundet ind i 18+ enhederne, primært fordi målgruppen i høj grad færdes i lukkede miljøer, som sjældent inviterede udenforstående ind.

Det nye koncept skulle fortsat løfte den kriminalitetsforebyggende 18+ indsats, men også tilbyde aktiviteter i samarbejde med foreninger og organisationer, der tiltrækker blandede brugergrupper fra hele byen, samt brobygning til uddannelse og job.

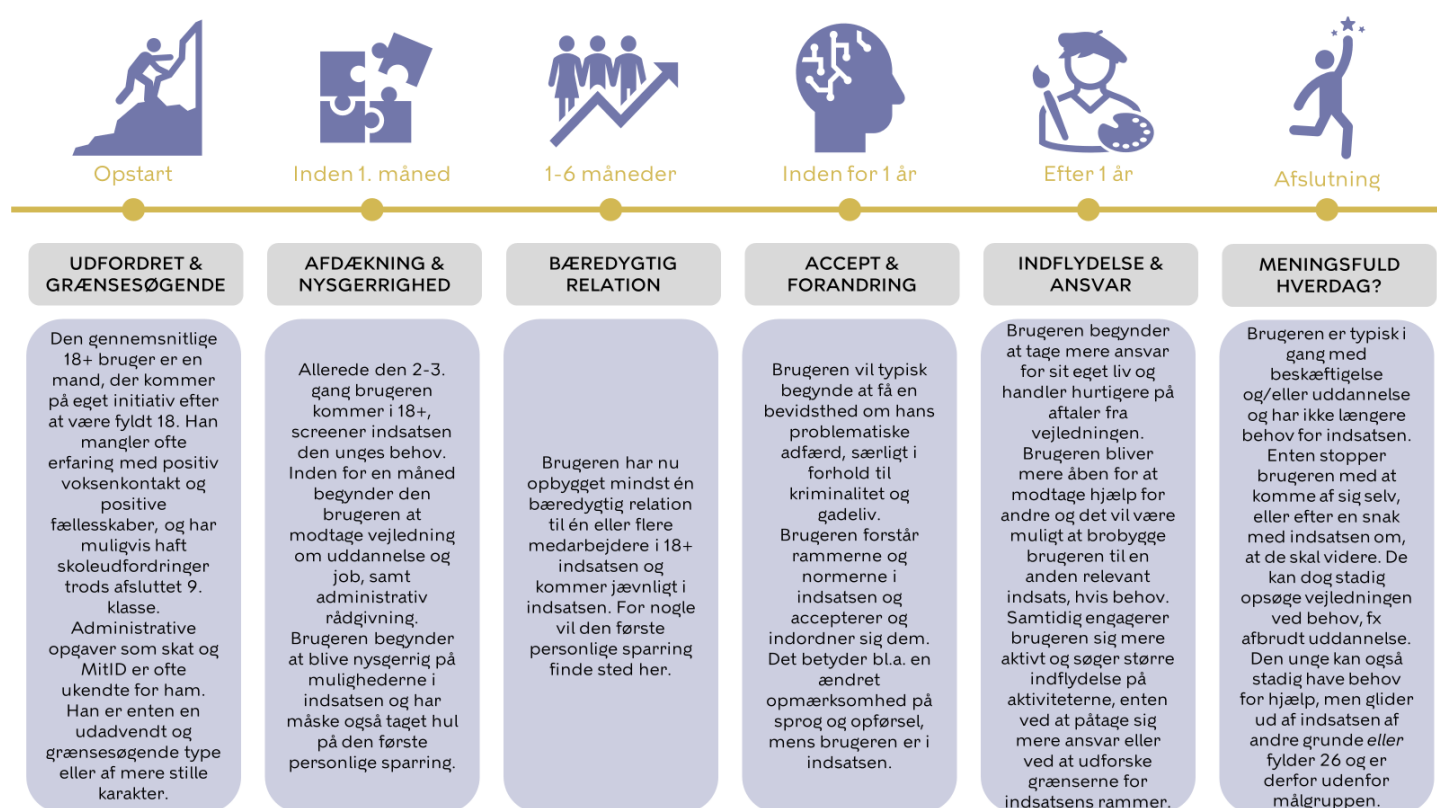
18+ enheden i Husum blev den første enhed til at lave en forandring pba. af det nye koncept. Da enhedens lokaler blev lukket i december 2018 pga. en skudepisode udenfor matriklen, blev det besluttet at enheden skulle fortsætte som en matrikelløs indsats, som et pilotforsøg. Hvis det fungerede, skulle det overvejes om flere 18+ enheder også skulle gøres matrikelløse. 18+ enheden i Tingbjerg blev midlertidigt matrikelløs i 2021, da enhedens lokaler stod til nedrivning og har fungeret som matrikelløs siden da. Upload enheden har i praksis fungeret som matrikelløs, med undtagelse af vejledningscaféen, siden den lukkede ned under en bandekonflikt i december 2021. I 2023 blev det besluttet at Upload-enheden fortsat skulle fungere som matrikelløs, med undtagelse af vejledningscaféen. De resterende to enheder (Gadepulsen og KBH+) har fortsat matrikler og vurderes til at fungere som tidligere beskrevet. Fokus for denne virkningsevaluering er fire af de fem enheder, da den sidste, KBH+ drives af Askovfonden. Vi har besøgt alle fire enheder, der evalueres.

Denne virkningsevaluering er den første af to spor; evaluering og udvikling. I udviklingssporet får indsatsen mulighed for at arbejde videre med – og implementere – nogle af anbefalingerne fra evalueringen, med understøttelse af Sikker By. En samlet afrapportering på evalueringen og udviklingsarbejdet afleveres til Økonomiudvalget i ultimo 2024.

2. Konklusion og anbefalinger

I denne evaluering, har vi, på baggrund af en forandringsteori udarbejdet i samarbejde med indsatsen, undersøgt: *hvorvidt 18+ enhederne formår at have en positiv indflydelse på de unges adfærd, som kan hjælpe dem væk fra gadelivet og hen imod at deltage i samfundet på lige fod med andre jævnaldrende? Samt hvad det er, der virker for at få målgruppen hjulpet videre i voksenlivet?*

For at undersøge dette, har vi interviewet brugere af indsatsen, medarbejdere, samt samarbejdspartnere. Vi har spurgt de unge ind til deres egen udvikling siden de startede i 18+ ift. kriminalitet, sundhedsvaner (kost, motion, euforiserende stoffer), opførsel og sprog, samt personlig udvikling. Derudover har vi stillet skarpt på, hvad der motiverer de unge til at komme i 18+ enhederne, samt betydningen af det sociale, både ift. hinanden og medarbejderne, for at forstå de virksomme mekanismer i 18+ indsatsen, med fokus på relationsdannelse. Nedenfor ses et forløb for en typisk 18+ bruger, på baggrund af vores dataindsamling og inputs fra indsatsen:

Vi har undersøgt de unges og samarbejdspartnernes vurdering af vejledningen og aktiviteterne, for at vurdere hvorvidt 18+ indsatsen lykkes ift. at brobygge de unge ud i samfundet (her defineret som foreningslivet, uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet – enten direkte eller gennem en tredje aktør), samt undersøge erfaringerne omkring fordelene og ulemperne ved de matrikelløse enheder. Hovedkonklusionerne er:

- 18+ målgruppen er en sårbar gruppe unge, som er **på kanten af det kriminelle miljø** og har brug for mere **tryghed, tydelige rammer**, og **mere personlig og relationsbåret hjælp**, end mange andre jævnaldrende, for at blive skubbet i en god retning. Dette formår 18+ enhederne at tilbyde de unge gennem at opbygge **tillidsfulde relationer**, samt tilbyde **inddragende aktiviteter**, og **personlig vejledning**, som har en positiv indflydelse på de unge.

- Vores evaluering viste, at de **unges motivation** for at komme til 18+ aktiviteterne ændres undervejs; fra at komme mest for hyggens skyld og på grund af det sociale i starten, til med tiden at komme i højere grad på eget initiativ, på baggrund af egen interesse for aktiviteterne. Nogle unge tager også i stigende grad ansvar for aktiviteterne. Dog kunne der være mere fokus på, at aktiviteterne har et tydeligt formål i henhold til de forventede virkninger om **brobygning til foreningslivet og til uddannelsessteder/arbejdsmarkedet** fra forandringsteorien (se afsnit 4.2).
- Indsatsen lykkes i at give de unge et **trygt sted at være**, når der er konflikt på gaden, og et sted at være når hjemmet bliver for småt. Samtidigt tilbyder 18+ en **arena** hvor de unge kan øve sig på positiv adfærd indenfor nogle rammer, som andre har defineret. Her ser vi at 18+ har en **opdragende effekt**, særligt ift. de unges opmærksomhed på sprog og opførsel. I 18+ oplever de unge krav og forventninger, hvor rammerne samtidig tager højde for hvor de kommer fra og hvem de er. Kravene og forventninger kommer fra en tryk og **positiv voksenrelation**, som giver dem et større incitament til at leve op til kravene og forventningerne. Indsatsen kan dog have mere **opmærksomhed på at udsluse de unge**, så det ikke bliver normen at de kan benytte tilbuddet i hele perioden fra de fylder 18, indtil de bliver 26 år.
- Områderne, som enhederne er placeret i, opleves i høj grad som **'landsbyer'**, både af de unge og medarbejderne. Dette indebærer både en følelse af tryghed, hvor alle kender til hinanden og deler en lokal identitet, men kan også blive en boble, som de unge bliver låst i, da de oplever sig stigmatiseret i andre bydele. Derfor er det vigtigt at 18+ enhederne fortsætter med at fokusere på, at de unge gennem aktiviteterne, kommer **ud i andre bydele** og lærer at bruge dem i hverdagen.
- Når det gælder indsatsens fokus på relationsdannelse, er medarbejdersammensætningen et centralt aspekt af indsatsen. Udover humor og kemi, er medarbejdernes kendskab til sproget, mentaliteten og det lokale miljø, vigtigt for de unge, da de unges mulighed for at **spejle sig i medarbejderne styrker tilliden**, som er en forudsætning for, at de unge tager imod hjælp. Alle de unge respondenter på nær én, gav udtryk for at have mindst én medarbejder, som de havde en betydningsfuld relation til. 18+ indsatsen skal derfor holde fast i deres fokus på relationsopbygning, som er deres styrke, men kan bruge den mere eksternt med samarbejdspartnerne. Samarbejdspartnerne oplever nemlig at få stor gavn af 18+ medarbejdernes relation til de unge, som kan lette det kriminalpræventive arbejde på tværs og give lavere aktivitet på gaden. Samarbejdspartnerne oplever dog, at der er et **endnu større potentiale til at samarbejde** mere om at løfte den enkelte unge.
- Ift. det **matrikelløse** arbejde, ønsker de unge en **veksling mellem aktiviteter ude i byen, og en tryk base at opholde sig i**, særligt i konfliktperioder. Samarbejdspartnerne synes, at fordelene ved matriklerne er, at der er et fast sted, hvor de kan få kontakt til de unge. De understreger dog vigtigheden af, at der er aktiviteter ude i byen, selvom de har sværere ved at få kontakt til de unge der. Både for at sikre, at 18+ indsatsen ikke kommer til at fungere som et "klubhus", samt at de unge ikke bliver fastlåste i deres bydel og i stedet lærer at bruge byen på lige fod med andre unge.

2.1 Udfordringer og dilemmaer

På baggrund af vores dataindsamling og analyse, fandt vi særligt 2 gennemgående dilemmaer, som indsatsen står over for ift. deres format: fastholdelse eller brobygning (formål); helt matrikelløs eller delvis matrikelløst. Begge disse relaterer sig til indsatsens format og formål og hænger sammen.

Overordnet formål

Et af de store dilemmaer kan koges ned til hvorvidt indsatsens primære formål er at tiltrække og fastholde de unge i indsatsen gennem attraktive fritidsaktiviteter, for at holde dem væk fra gaden, samtidigt med at de bliver tilbudt vejledning? Eller er hovedformålet at fungere som et opsamlings- og udsamlingssted, hvor de unge kun skal være i kort tid for at få hjælp til deres behov og brobygges andre steder hen, og så stoppe med at komme i 18+, fordi de ikke længere har behov for indsatsen?

Dette er et centralt spørgsmål til indsatsens formål, som ikke er så simpelt at besvare i praksis. Indsatsen har at gøre med unge, med forskelligartede udfordringer og behov, og mange som potentielt ikke kan brobygges videre før de har været i indsatsen over længere tid. 18+ er muligvis den eneste indsats, som har fat i denne målgruppe, hvilket samarbejdspartnerne understreger, giver dem en unik adgang til målgruppen, og dermed letter det kriminalpræventive arbejde. Risikoen ved at stille for mange krav til de unge om job og uddannelse, uden at tilbyde attraktive aktiviteter, kunne være at flere af de unge ikke længere vil benytte tilbuddet.

Dilemma 1 - "Fritidstilbud" eller "udslusningssted"?	
<u>Opholdssted / fritidstilbud</u> Fordele: - Tiltrække og fastholde de unge gennem attraktive aktiviteter, for at være et alternativ til gadelivet. - Vejledning er altid tilgængelig og bliver tilbudt. - Kontaktpunkt for andre samarbejdspartnere for at få adgang til at arbejde kriminalitetsforebyggende med målgruppen. Risiko: At indsatsen i praksis kan fungere som et gratis kommunalt fritidstilbud for voksne indtil de fylder 26.	<u>Udslusningssted / brobygning</u> Fordele: - Fokus på et kort struktureret forløb, målrettet at løse den enkeltes udfordringer og hjælpe dem videre til foreningslivet, job og/eller uddannelse, så de ikke længere har brug for at komme i indsatsen. - Kortere forløb for den enkelte, som leder til et større flow af unge, som kan få udbytte af indsatsen. Risiko: At nogle af dem med flest udfordringer, som endnu ikke er parate og opsøgende for vejledning og hjælp, glider ud af indsatsen og dermed adgangen til den relationsbårne personlige hjælp, som de har brug for, for at komme videre. Samt at samarbejdspartnerne dermed ville miste kontaktfladen til disse kriminalitetstruede unge.

Matrikel(løs)

Siden det nye koncept med matrikelløse enheder er blevet afprøvet, har det vist sig at være succesfuldt på flere punkter, da de unge kommer mere ud til kulturelle aktiviteter uden for området og introduceres til flere aktiviteter, end da dengang enhederne havde matrikel. Dog savner både de unge og samarbejdspartnerne forskellige elementer fra matriklerne og fremhæver nogle af styrkerne ved fx Kapelvej, som er den eneste af 18+ enhederne, der stadig har fast matrikel. Her er en oversigt over nogle af styrkerne og svaghederne ved begge, baseret på dataindsamlingen.

Dilemma 2 - Er matrikelløse enheder den endelige løsning?	
<u>Matrikel</u> Fordele: - De unge har et attraktivt sted at være, som hverken er på gaden eller derhjemme. - Kontaktflade for samarbejdspartnere til fx konfliktnedtrappende dialog mm. - Mulighed for spontan vejledning for de unge, når de alligevel er i matriklen. Ulemper: Kan komme til at blive for meget et opholdssted for de unge. Dette var fx tilfældet med Tingbjerg, som samarbejdspartnerne oplevede, blev som et klubhus. Derudover kan det også blive en sovepude for de unge, hvor de hænger ud, uden at komme ud i resten af byen, få et fritidsjob etc.	<u>Matrikelløs</u> Fordele: - De unge deltager i - og introduceres til flere nye aktiviteter og sportsgrene. - De unge introduceres for foreningslivet, samt andre dele af byen, end de plejer at færdes i og kan møde andre unge. Ulemper: Sværere for samarbejdspartnerne at komme i kontakt med de unge til konfliktnedtrappende dialog. De unge kan savne et stabilt og trygt fysisk sted at være, som hverken er derhjemme eller på gaden, og bliver mætte af hele tiden at lave aktiviteter. Matrikelløs betyder ikke nødvendigvis automatisk brobygning til foreningslivet og civilsamfundet. Der skal være samarbejde med flere foreninger, som er klædt på og villige til at arbejde med målgruppen, da de ikke kan rummes alle steder.

2.2 anbefalinger til 18+ enhederne

Som et forslag til hvordan man kan imødegå disse dilemmaer, fremsætter vi følgende anbefalinger, med afsæt i analysen, som indsatsen har mulighed for at arbejde videre med i udviklingssporet.

1. **Indsatsen kunne strukturere forløb med klare faser**, hvor hver ung har individuelle mål og tidsrammer fra starten, som kan tydeliggøres for dem, og bruges som redskab af medarbejderne generelt og i vejledningen. Faserne kunne fx være administrativ hjælp; støtte til afdækning af evt. diagnoser; afdækning af kompetencer og interesser ifm. job og/eller uddannelse, mm.
2. **Indsatsen kunne invitere virksomheder og uddannelsessteder ind**, for at introducere de unge til flere karriere- og uddannelsesmuligheder. En af udfordringerne lader nemlig til at være, at de unge ofte har en begrænset viden om deres muligheder og derfor går efter hvad de kender til i forvejen.
3. **Foreningslivet kunne involveres mere fra start i tilrettelæggelsen af aktiviteterne**, og dermed blive inviteret til at tage mere ejerskab i samarbejdet. Et tættere og bredere samarbejde med foreningslivet muliggør, at de unge kan brobygges mere direkte hen til foreningslivet. Opstart af samarbejder kunne fx faciliteres gennem Kultur- og Fritidsforvaltningens Sociale Partnerskaber.
4. **Målgruppen kunne ændres til 16-23 år**, frem for 18-25, for at sætte ind tidligere i forebyggelsen og prioritere kræfterne på dem, der har mest brug for det. En stor del af målgruppen har ikke noget sted at komme efter afgangseksamen, da de ikke kan rummes i de almindelige unge- og underværker. Derfor bruger de mere tid på gaden. Når de fylder 18, og starter i 18+, starter arbejdet med dem forfra. En ændring i aldersgruppen kunne potentielt bidrage til, at de unge klarer overgangen fra ung til voksen bedre og at eventuelle udfordringer med systemet fanges tidligt nok til at hjælpe den unge i en mere positiv retning, end det kriminelle miljø.
5. **Indsatsen kunne gøre enhederne til en blanding af matrikler og matrikelløse**, frem for kun matrikelløse med vejledningstilbud og aktiviteter ude af huset. Vejledning og hjælp er lettere tilgængelig for unge, som fx ikke af sig selv opsøger vejledningscafeen i åbningstiden, hvis de allerede er til en aktivitet i matriklen. Et fokus på at gøre aktiviteterne mere målrettede ift. forandringsteorien, fx ved at invitere flere fra uddannelsessteder mm. ind, i stedet for at have PlayStation og tv, kunne være med til at forebygge at matriklen bliver til et "hænge-ud-sted".

3. Hvem er 18+ enhederne?

Indsats	Problem	Målgruppe	Antal brugere (2022)	Geografi	Økonomi (2023) kr.
18+ Enhederne	Kriminalitets- og bandetruede 18-25-årige skaber utryghed i gadebilledet	Kriminalitets- og bandetruede 18-25-årige	239	Indre Nørrebro, Ydre Nørrebro, Tingbjerg, Husum	15.000.000 Udløb ultimo 2024.

18+ enhederne er Københavns Kommunes tilbud til kriminalitets- og bandetruede unge i alderen 18-25. Enhederne fungerer som tryghedsskabende relationelle platforme, der skal fremme inklusion, medborgerskab og social mobilitet. Tilbuddet er forankret under Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge i Københavns Kommunes Socialforvaltning, og er finansieret under Sikker By budgetpakken.

18+ enhederne har siden 2009 arbejdet aktivt med at etablere og involvere kriminalitets- og bandetruede unge mellem 18-25 år i positive fællesskaber med henblik på at kunne tilbyde et bedre alternativ til gedefællesskaberne. Selvom indsatsen er rettet mod begge køn, opleves det, at kun unge mænd benytter sig af 18+ tilbuddet.

Indsatsen er bygget op omkring afvikling og udvikling af forskellige pædagogiske aktiviteter, vejledning og personlig rådgivning, samt brobygning til job, uddannelse, misbrugsbehandling og foreningsliv. Der er fokus på at danne og styrke relationer brugerne imellem og til vejlederne gennem diverse sociale, sportslige og kulturelle aktiviteter:

Vejledning og Rådgivning	Sportsaktiviteter	Kulturelle aktiviteter
•Vejledning (jobsøgning, lektiehjælp mm.) - løbende eller i vejledningscafé kl. 14-17 (UPLOAD og Voldparken) •Faglige arrangementer (oplæg mm.) •Ad hoc administrativ rådgivning (MitID, skat, pas mm.) •Personlig rådgivning (familieforhold, misbrug, psykiske udfordringer mm.)	•Padel •E-sport •Fodbold •Styrketræning •Basket •Boksning •mm.	•Ture •Museumsbesøg •Madlavning •Brætspil •mm.

Disse forskellige typer aktiviteter har til formål at understøtte positive gruppedynamikker samt give den enkelte mulighed for at udvikle egne kompetencer, selvværd og selvtillid. Desuden er der fokus på træning af almene tilværelseskompetencer, som skal hjælpe brugerne til en positiv interaktion med samfundet og udvide målgruppens kendskab til almene platforme og nye kulturelle muligheder i det omkringliggende samfund. 18+ enhederne har tæt samarbejde med diverse aktører, fx Kriminalforsorgen, Enheden for Kriminalpræventive Indsatser og diverse arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner.

Udover den gruppebaserede indsats er der i 18+ enhederne mulighed for individuel helhedsorienteret vejledning til at søge uddannelse, arbejde, skrive CV, hjælp til psykiske udfordringer, misbrug eller andet.

Vejlederne indgår som udgangspunkt i de forskellige indsatsers vagtplan to aftener om ugen. Udover dette er vejlederne tilgængelige for individuel vejledning og opfølgning efter aftale i dagtimerne uden for indsatsernes åbningstid, hvilket gør kommunikationen med samarbejdspartnere i det omkringliggende samfund mere tilgængelig, da disse ofte kun er til rådighed i dagtimerne.

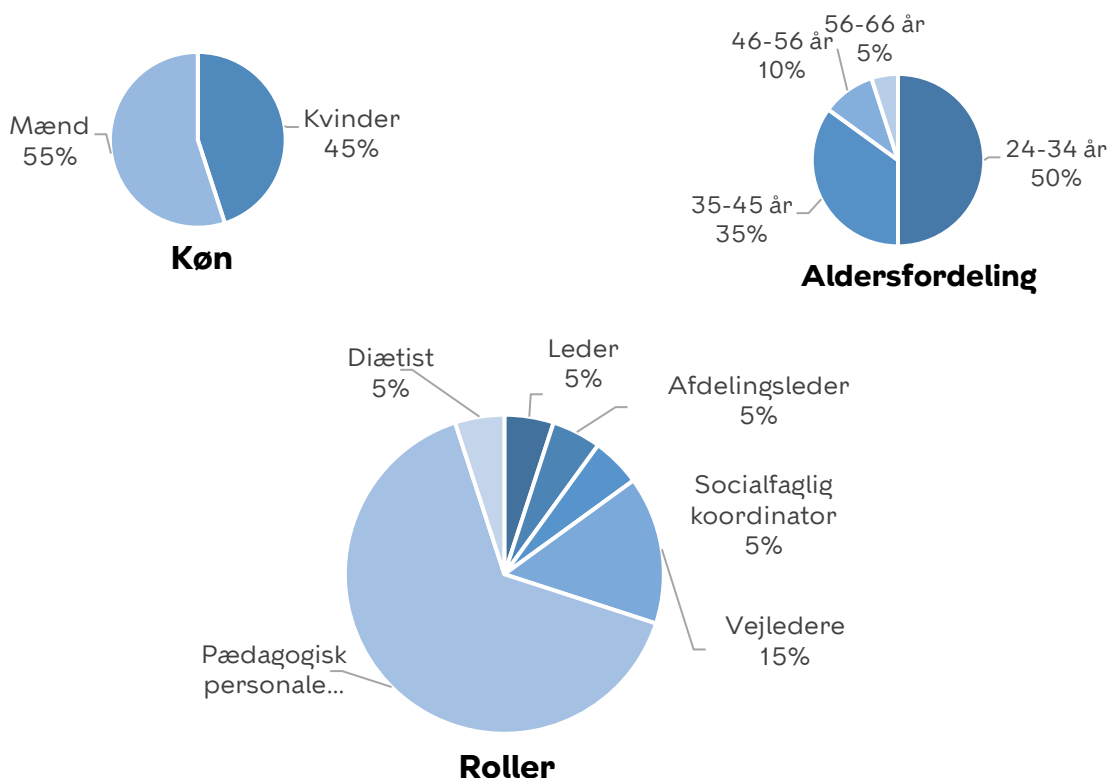
Der er fire 18+ enheder, som drives af Københavns Kommune, som er placeret i Tingbjerg-Husum og på Nørrebro¹. 18+ enhederne har både matrikelbaserede og matrikelløse indsats, og arbejder fleksibelt med løsninger, der løbende tilpasses målgruppens behov. De fire enheder er:

Gadepulsen (Nørrebro) Matrikel	UPLOAD (Nørrebro) Delvis matrikelløs
Åbent: Tirs-fre: kl. 17-22 Hver 3. søn: kl. 14-20 Vejledning tirs+tors: kl. 17-22	Åbent: Tirs-fre: kl. 17-22 Hver 3. søn: kl. 14-20 Vejledning ons: kl. 14-17
Voldparken (Husum) Matrikelløs	Tingbjerg Matrikelløs
Åbent: Tirs-fre: kl. 17-22 Hver 3. søn: kl. 14-20 Vejledning tors: kl. 14-17	Åbent: Tirs-fre: kl. 17-22 Hver 3. søn: kl. 14-20 Vejledning ons: kl. 17-22

Åbningstiderne for vejledning refererer til det tidsrum, hvor der enten er vejledningscafé eller vejledere til stede på vagten. Vejledning tilbydes også ad hoc. af det pædagogiske personale i den generelle åbningstid.

3.1 Medarbejderne

Medarbejderne i 18+ er næsten ligeligt fordelt på mænd og kvinder. 85 % er under 45 år, hvoraf størstedelen er 24-34 år. Data er indsamlet i april 2024.

¹ Den femte 18+ enhed "KBH+" på Nørrebro, som drives af Askov Fonden, er ikke med i evalueringen, da denne adskiller sig fra de andre ift. organiseringen, og i praksis opererer som en selvstændig indsats.

Størstedelen af indsatsens personale er ansat som pædagogisk personale (65 %), som har forskellige uddannelsesbaggrunde, der rangerer fra sundhedsfaglige til socialfaglige uddannelser, samt én akademisk samfundsvidenskabelig og to ingeniører. Den næststørste medarbejdergruppe er vejledere, som består af én socialrådgiver, en socialrådgiverstuderende og en lærer. Dette tæller kun vejlederne ansat direkte i indsatsen og dermed ikke UU-vejlederne og vejledere fra Husum for Alle, som er tilknyttet vejledningscaféen. Da de unge nævnte det, at medarbejderne var fra området, som en central faktor for hvor hurtigt de opbyggede en tillidsfuld relation til dem, var vi nysgerrige på, hvor mange af medarbejderne, der er fra - eller bor i - området, de arbejder i. Kun to af de nuværende medarbejdere er vokset op i det område, de arbejder i, men bor der ikke længere; og to medarbejdere bor nu i det område, de arbejder i, men er ikke vokset op der².

4. Metodiske valg og dataindsamling

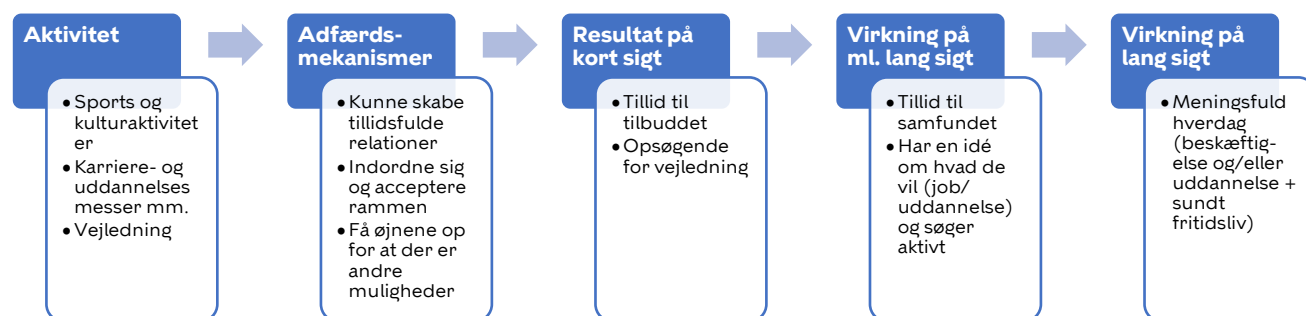
4.1 Formål og undersøgelsesspørgsmål

I forlængelse af Sikker Bys nye evalueringsdesign er 18+ indsatsen (SOF), sammen med Københavnerteamet (SOF) blevet udvalgt som pilotprojekt om at evaluere indsatserne i Sikker By budgetpakken med virkningsevalueringer, for at skabe ny viden og læring til indsatserne. Virkningsevalueringen erstatter hermed målsætninger og succeskriterier, som tidligere blev brugt til at måle effekt. Formålet med virkningsevalueringen er at undersøge hvorvidt 18 centrene har den ønskede virkning, jf. forandringsteorien: at de unge har en meningsfuld hverdag uden kriminalitet og misbrug, med beskæftigelse og/eller uddannelse og fritid, samt sin egen identitet uden for gruppen - og at de derfor ikke længere har behov for 18+ indsatsen. Evalueringen vil dermed besvare følgende problemformulering:

Formår 18+ enhederne at have en positiv indflydelse på de unges adfærd, som kan hjælpe dem væk fra gadelivet og hen imod at deltage i samfundet på lige fod med andre jævnaldrende? Hvad er det, der virker for at få målgruppen hjulpet videre i voksenlivet?

4.2 Forandringsteori og evalueringens fokus

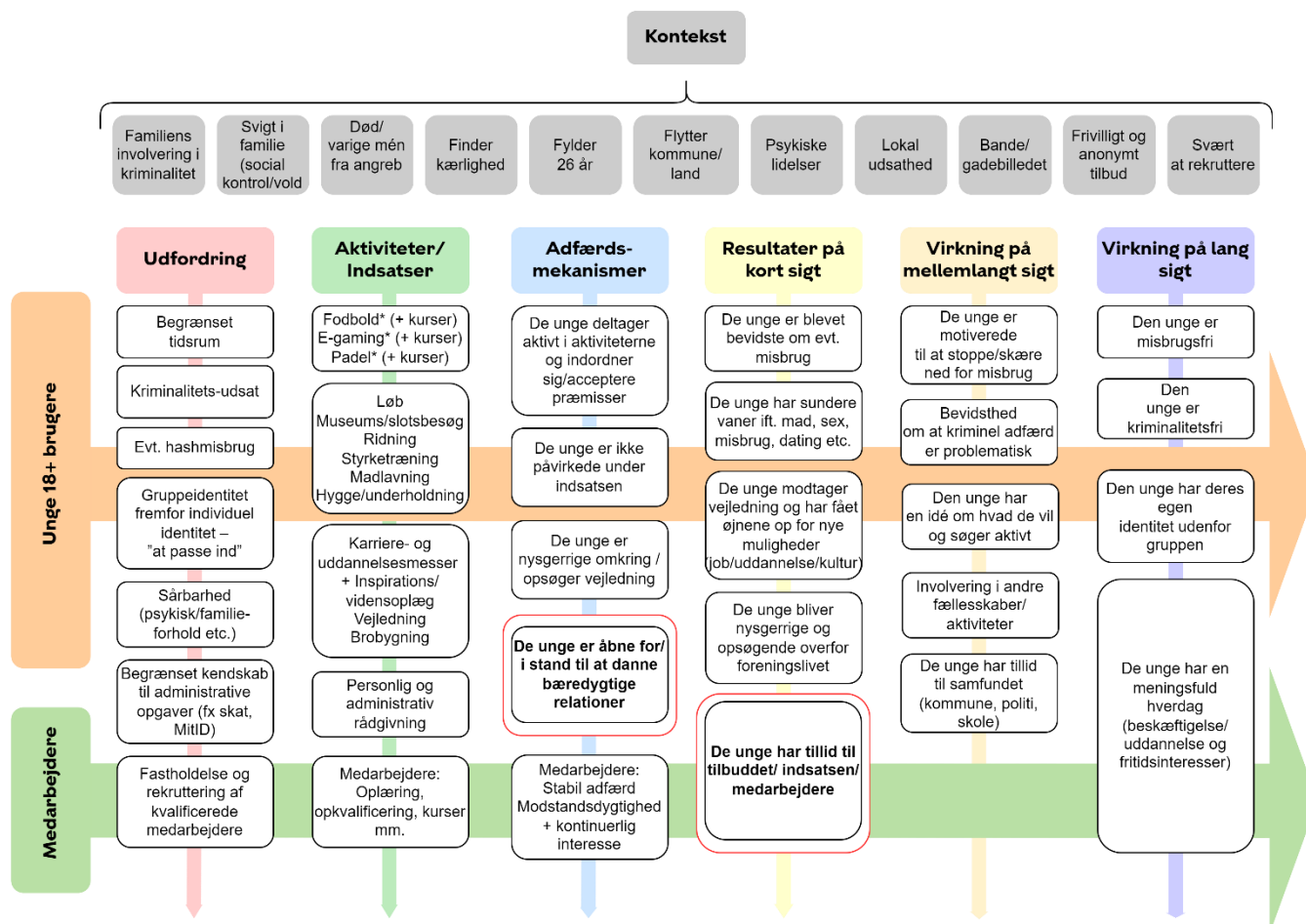
I samarbejde med indsatsen, udarbejdede vi en forandringsteori, som tydeliggør den formodede sammenhæng mellem indsatsens mål og forventede virkning, samt hvordan indsatsens aktiviteter peger ind i dem. Forandringsteorien er bygget op af forskellige spor, kaldet "forandringskæder" eller "virkningskæder", som viser processen for den forandring eller virkning, som man ønsker at se, for hvert af elementerne i indsatsen. Et eksempel på en virkningskæde fra forandringsteorien er:

Én af indsatsens mål om virkning på lang sigt er, som illustreret, at de unge får en meningsfuld hverdag med beskæftigelse og evt. uddannelse, samt et sundt fritidsliv. Indsatsen forventer at én af de elementer som bidrager til dette, er de unges deltagelse i indsatsens aktiviteter (vejledning, sport, kultur mm.). Den adfærd, som de ønsker at de unge indoptager gennem deltagelsen, er, at de bliver mere åbne for at skabe tillidsfulde relationer med medarbejderne og hinanden, begynder at indordne sig rammerne og får øjnene op for, at der er andre muligheder for dem ift. fremtiden. På kort sigt forventer de, at de unge får tillid til indsatsen og medarbejderne og bliver mere opsøgende for vejledningen, hvilket de på mellemlangt sigt forventer leder til en styrket tillid til myndigheder og samfundet generelt, samt at de unge har en konkret idé om hvad de vil i fremtiden og aktivt opsøger det. På lang sigt, forventer indsatsen

² Data om medarbejderne er indhentet i april, 2024.

dermed, at den unge har en meningsfuld hverdag med beskæftigelse og/eller uddannelse, samt føler sig som en integreret del af samfundet – og dermed ikke længere har behov for indsatsen. Som det ses i den samlede forandringsteori (nedenfor) kan virkningskæderne også overlappe, da forskellige resultater på kort og mellemlangt sigt, kan lede hen mod den samme overordnede virkning på lang sigt. Forandringsteorien fungerer dermed som en samlet hypotese om årsagssammenhænge fra indsats til virkning, som vi 'tester' i denne virkningsevaluering. Grundet rammerne for virkningsevalueringen, har vi ikke mulighed for at følge de unge over en længere periode, for at se virkningen på langt sigt. Derfor undersøger vi primært indsatsen med fokus på resultaterne på kort sigt og virkningen på mellemlangt sigt med en formodning om, at en evt. succes med de kortsigtede mål på sigt vil bidrage til realiseringen af de langsigtede mål. Derudover, har vi valgt at interviewe unge, som har været i indsatsen i min 2 år, for at få en endnu bedre indikation af virkningen på langt sigt.

Forandringsteorien er delt op i 2 spor – de unge og medarbejderne – for at tydeliggøre at medarbejdernes adfærd også er afgørende for at skabe forandring for de unge. Begge spor har samme mål. Indsatsens forventning om virkning på lang sigt, er altså at de unge har en meningsfuld hverdag uden kriminalitet og misbrug, med beskæftigelse og/eller uddannelse og fritidsinteresser, samt sin egen identitet uden for gruppen. Ud fra hypotesen i forandringsteorien om, at tillidsfulde relationer er en central forudsætning for at kunne fastholde de unge og skabe et alternativ til gadelivet, vil evalueringen derfor fokusere særligt på betydningen af **tillidsfulde relationer** i besvarelsen af problemformuleringen.

Vi har brugt forandringsteorien aktivt i virkningsevalueringen, for at undersøge om indsatsen reelt har den forventede virkning. I denne proces har vi opstillet følgende tematikker ud fra forandringsteorien, som derefter er blevet justeret på baggrund af dataindsamlingen:

- Adfærdssændring
- Fællesskab og tillidsfulde relationer
- Vejledning / job/uddannelse
- Aktiviteterne
- Matrikel(løs)

Analysen er opdelt efter disse tematikker (se mere i bilag 2).

5. Evalueringens resultater

5.1 18+ målgruppen

18+ enhederne indgår i den årlige afrapportering af indsatser under Sikker By budgetpakken til Økonomiudvalget. I afrapporteringen beskriver de deres målgruppe således: *Kriminalitets- og bandetruede unge mellem 18-25 år. Selvom indsatsen er rettet mod begge køn, opleves det, at kun drenge/mænd benytter sig af 18+ tilbuddet.*

Denne beskrivelse stemmer overens med beskrivelserne fra indsatsens samarbejdspartnere, som unge utilpassede mænd der bevæger sig i periferien af bandemiljøet. Nogle af dem har berørt miljøet mere end andre, men de er stadig påvirkelige og kan arbejdes med. Derfor mener både politiet og SSP, at det er vigtigt at få kontakt til målgruppen, hvis samfundet gerne vil have mulighed for at påvirke dem i en positiv retning. De ser også, at det kun er mænd, der bruger tilbuddet og ønsker, at kvinder også ville bruge det, men ved godt at sandsynligheden for, at de to grupper kommer til at være til stede i et tilbud på samme tid, er lille.

I forhold til aldersspændet er de unge selv meget bevidste om, at man skal være 18 år for at deltage i 18+. Det bliver et samlingspunkt, når man bliver 18, som man ser frem til at kunne være en del af (IP6, IP7, IP8). De unge, der starter i 18+, kommer ofte i grupper og kan blive udfordrede af, at nogen i gruppen endnu ikke er fyldt 18 år. De unge fortæller, at gruppen ikke splitter sig op, hvis 2-3 stykker ikke må deltage. Konsekvensen bliver, at hele gruppen venter indtil, at den sidste bliver 18 år. Medarbejderne oplever samtidig, at de almindelige klubtilbud ikke kan rumme denne målgruppe i 16-17-årsalderen. Det er SSP også bevidste om og ser, at de unge, der står i en afventende position mellem tilbud, ofte laver deres egen "klub" på gaden. Den problemstilling ser politiet også, og forholder sig i højere grad til de unge som gruppe, og ikke hvor gamle de er, i modsætning til kommunen, som deler borgere mere op i aldersgrupper. Politiet oplever, at der bliver arbejdet med de unge fra de er små, da der er en bevidsthed om målgruppens sårbarhed, men at der mangler en rød tråd i tilbuddene fra de unge rammer 10-12-årsalderen og op til 18 år. Når denne målgruppe bliver 15 år, virker nogle unge til at falde fra, fordi tilbuddene ikke længere er relevante for dem. Når de så kan starte i 18+ opdager indsatsen flere mangler, som den unge ikke har fået hjælp til i tide, herunder job, uddannelsesplan, mitID, ordblindhed m.m. Derfor oplever politiet, at der tabes meget arbejde fra 15-18 år, som tager længere tid at rette op på, på bagkant. Både de unge selv og samarbejdspartnerne tydeliggør, at denne målgruppe ikke synes at have et relevant tilbud tidligt nok, da klubtilbud målrettet byens unge ikke kan rumme denne specifikke målgruppe, som 18+ kan. Størstedelen af de ældste respondenter i undersøgelsen, oplever ikke sig selv som målgruppen til indsatsen længere, men deltager stadig, fordi indsatsen giver dem lov, indtil de er fyldt 26 år.

5.2 De unges vurdering af indsatsens indhold og metoder

A - Adfærdsændring

Når vi undersøger hvorvidt 18+ formår at rykke de unge i en god retning mod normalsamfundet, er det relevant at undersøge hvordan de unge oplever 18+ medarbejdernes pædagogiske adfærdsregulering, og om de vurderer at det har fået dem til at ændre adfærd. Adfærd dækker over mange ting. I denne undersøgelse har vi valgt at dykke ned i følgende: kriminel adfærd; indtagelse af euforiserende stoffer, kost og motion, god opførsel og sprog, selvudvikling og tillid til systemet.

Kriminel adfærd

Da målgruppen for 18+ enhederne er kriminalitets- og bandetruede unge, er det relevant at undersøge hvordan indsatsen forholder sig til de unges aktiviteter og adfærd både udenfor 18+ indsatsen og når de unge deltager i 18+ aktiviteter, og hvorvidt indsatsen formår at påvirke de unges adfærd i en ønsket retning.

Flere af de unge nævner selv, at de har pletter på straffeattesten og kender flere, der er fængslede på interviewtidspunktet. De giver udtryk for, at de har en bevidsthed om hvad konsekvenserne af kriminel

adfærd kan være (IP1; IP8), men at der ikke snakkes meget om straffeattester eller lign., når de deltager i 18+, hvilket de heller ikke vurderer ville hjælpe på deres adfærd (IP1; IP6). De unge giver dog ikke udtryk for, at det er et tabu at snakke om pletter på straffeattesten, hvis der opstår et behov for det. En af de unge benyttede fx tilliden til en medarbejder til at få hjælp til at håndtere en straf, så pletten på straffeattesten ville forsvinde på kortere tid, fordi den unge var i uddannelse. Dermed fik pletten en mindre negativ konsekvens for hans fremtid, som den kunne have haft, og det blev tydeligt for ham hvilke langvarige konsekvenser kriminell adfærd kan have (IP8). Én af respondenterne fortalte også, at han selv havde været i fængsel, og at dette havde en afskrækkende effekt, som fik vedkommende til at genoverveje sin livsbane (IP3).

De unge sætter kriminalitet i forskellige kategorier og alvorlighedsgrader, afhængig af hvor kriminelt de opfatter det. Fx virker deres opfattelse af hvor alvorlig kriminalitet er, til at være afhængig af motivationen bagved. En ung fortæller, at han af sig selv stoppede med kriminalitet som hashsalg, tyveri og cykeltyveri, men at han stadig deltog i slåskampe, hvis kvarterets eller gruppens ære var på spil. I dette tilfælde retfærdiggjorde motivationen, for at forsvare kvarteret, hans handlinger og dermed var det ikke 'rigtig kriminelt' (IP3).

Der er også forskellige opfattelser af hvad "rigtig" kriminalitet er, ift. hvor gammel man er. Én af de ældste deltagere i 18+ nævner, at de yngste deltagere er "for små" til at være med til "rigtig" kriminalitet (IP7). De unge har dog en klar oplevelse af, at 18+ er kriminalitetsforebyggende på den måde, at det er et neutralt opholdssted, hvor de kan holde sig ude af ballade, hvis der er uro på gaden. Medarbejderne kan mærke, hvis der er noget under opsejling og giver klar besked på, at de unge skal blive på matriklen og ikke gå ud og reagere eller konfliktoptrappe på anden vis. Nogle fortæller, at det har afholdt dem fra at blive involverede i konflikter på gaden, som de ellers oplevede en lyst – eller et pres – til at markere sig i (IP1, IP2, IP3, IP5).

Der lever dog fortællinger blandt de unge, om nogle fra de ældre generationer, som tidligere er kommet i 18+, som nu har fået lange fængselsdomme. Det opfattes som om, at de ikke blev påvirket i en positiv retning af 18+ indsatsen, men at medarbejderne dengang ikke var så velvalgte som i dag (IP3). I dag giver de unge udtryk for, at medarbejderne er bedre end tidligere, og at de kan gennemskue hvis de unge er på vej i den forkerte retning. Medarbejderne opdrager på dem og sætter nogle krav til hvordan de unge skal opføre sig, og til at tage ansvar for deres handlinger. Her betyder det at have en tillidsfuld relation til medarbejderne, og dermed også respekt, at de unge lytter mere til dem og helst ikke vil skuffe dem, hvilket har en opdragende effekt på deres adfærd (IP1, IP5, IP8). En medarbejder pointerer at relationen med de unge er en mulighed for at plante et frø hos dem, så de tænker sig om en ekstra gang inden de tager forkerte beslutninger (M2).

Alder spiller også en vigtig rolle i at forstå det lokale "hierarki" blandt de unge. 18+ vil i nogle tilfælde integrere de yngre med dem, der er ældre, da indsatsen spænder over 8 alderstrin. Aldersafgrænsningen på 18-25 år betyder, at de unge kan være meget forskellige steder i deres liv og deres udvikling. Én af de unge nævnte f.eks., at de ældre i nogle tilfælde kunne have dårlig indflydelse på de yngre ift. kriminell adfærd (IP3) og en anden ung oplevede også, at de ældre styrede de unge og bad dem om at gøre dem tjenester som f.eks. at gå i kiosken for dem, også imens de deltog i 18+-indsatsen, hvilket fik de yngre til at stoppe med at komme (IP2). Begge tilfælde blev opdaget af medarbejdere, som stoppede det, og fik de unge tilbage i 18+ igen. IP6 fortæller også om, at der er områder, som nogle ikke kan bevæge sig i pga. ældre banderelaterede grupper, fx storebrødre. Derfor kan det være fordelagtigt at aldersopdele nogle aktiviteter, så der ikke er for stor indflydelse fra "storebroreffekten" (IP7, IP4). Uanset alder vurderer en medarbejder dog, at aktiviteterne er kriminalitetsforebyggende i sig selv, da de unge er beskæftiget i det tidsrum med noget andet end muligheden for at lave kriminalitet eller anden ballade (M2).

Hvorvidt deltagelse i 18+ får de unge til at blive mindre involverede i kriminelle fællesskaber er svært at svare endeligt på i denne evaluering. Men baseret på vores interviews kan vi konkludere at 18+ formår at være et sikkert sted for de unge, når der er uro på gaden. 18+ aktiviteterne holder derudover de unge beskæftiget i det tidsrum de har åbent, hvilket giver dem mindre tid på gaden, til at blive involveret i kriminalitet. Dermed må 18+ indsatsen vurderes til at have en kriminalitetsforebyggende virkning.

Indtagelse af stoffer/hash

Noget af det 18+ indsatsen gerne ser som en langsigtet virkning ved at deltage i indsatsen er, at de unge

bliver misbrugsfri. Derfor er det relevant at undersøge om og hvordan indsatsen forholder sig til- og taler med de unge om stoffer og misbrug.

En ung giver udtryk for, at det er unødvendigt at tage diskussionen om hash, da alle ved, at det ikke er godt for dem: *"Jeg ved godt, at hash måske gør mig 30% dummere, men det gør mig også 100% glattere"* (IP6). Den unge siger, at de ikke snakker om det med pædagogerne og heller ikke ryger mindre ifm. sport, men de unge taler dog indbyrdes om, at det er dumt at ryge hash. Flere af de andre unge nævner dog, at pædagogerne har omtalt stoffer, mest hash, men at det oftest er kommet op, hvis de kan lugte, at nogen har røget. Det forstås derfor som et emne, der tages op individuelt, når det vurderes relevant i situationen og ikke systematisk til alle (IP2, IP7, IP8). Flere italesætter, at de har ændret deres brug af hash efter de er startet i 18+. Ændringerne er ikke nødvendigvis opstået ud af en seriøs samtale med medarbejderne, men bl.a. pga. mere fysisk aktivitet eller relationerne til medarbejderne (IP4, IP8). Der er kommet en forståelse af, at man yder bedre i fitness og til fodbold, hvis man ikke ryger hash op til (IP8). For andre handler det om den relation, de har opbygget med en eller flere medarbejdere. De unge ved at medarbejderne bliver skuffede over dem, hvis de ryger hash, og afholder sig derfra fra at ryge, når de deltager i 18+ aktiviteter eller får vejledning, da de værdsætter deres relationer til medarbejderne. En af respondenterne udtaler fx at han derfor i stedet vælger at ryge om natten (IP4). Man kan dog ikke entydigt sige om 18+ påvirker den enkelte unges rygevaner eller stofindtag uden for 18+. Flere unge omtaler hash som om, at det er normalt at ryge og at det så bare foregår andre steder end i 18+ regi (IP1, IP4, IP6, IP7).

Kost og motion

De unge giver ikke udtryk for, at der er blevet talt meget om kost og motion, med undtagelse af Idrætsprojektet, som har besøgt indsatsen tidligere. To unge nævnte at det gjorde dem mere opmærksomme på kost og træning. Idrætsprojektet fik flere til at træne i fitnesscentre, men de unge omtaler det mest i datid. Flere unge nævner dog, at der ofte er motion i de aktiviteter, som 18+ arrangerer, såsom fodbold, padel, svømning eller fitness og at de derfor er begyndt at være mere fysisk aktive, uden at de rigtig har tænkt over det. Nogle af de unge deltager mest for at være sammen med deres venner, men når de dedikerer sig til at være med, så tænker de også mere over, hvad de spiser (IP2, IP4, IP8). De unge nævner også konkurrenceelementet i de aktiviteter der arrangeres, som noget positivt, hvilket viser nogle personlighedstræk som kan aktiveres i de unge og bruges positivt (IP4, IP5).

God opførsel og sprogbrug

Flere af de unge nævner, at der i 18+ forventes noget af dem, i forhold til hvordan man opfører sig. Fx at man passer på møblerne, lærer at lave og overholde aftaler, og er opmærksom på sin opførsel og sit sprog i det offentlige rum, særligt over for kvinder, børn og ældre (IP2; IP7). Samtidigt kan der være konsekvenser, hvis man ikke opfører sig ordentligt. De unge får fx at vide at det trækkes fra aktivitetsbudgettet, hvis de ødelægger møbler mm, og at de ikke får serveret aftensmad den dag, hvis ingen melder sig til at købe ind og hjælpe med at lave mad (feltnote; IP2). På den måde påtager 18+ sig en opdragende rolle, så de unge klædes på til at begå sig i samfundet. En af de unge nævner, at bare det at kunne komme i 18+, fx under corona, *"distrahere folk fra det, man ikke skal lave"* (IP7). Muligheden for at komme væk fra gaden og have et sted hen, hvor der er nogle rammer, kan altså have en adfærdsregulerende effekt i sig selv. Respondenten udtrykker også, at medarbejdernes forventninger til, at de unge fx ikke er stofpåvirkede når de kommer i 18+, ændrer de unges adfærd. En generel observation er også, at effekten af medarbejdernes "opdragelse" af de unge, er meget afhængigt af, om de unge har respekt for den pågældende medarbejder. Der er stort fokus på respekt, som virker til at være forløberen for god opførsel. Som en anden siger, ved de unge godt at man skal opføre sig ordentligt, fx fra skolen, men at *"spørgsmålet er jo, om man vil eller ej"* (IP6).

18+ er også medvirkende til at gøre de unge opmærksomme på at tale pænt og ikke bande eller tale *"gadesprog"* (IP2; IP5; IP6). Tre af de unge påpeger, at de adskiller deres sprog fra deres sprog i 18+, på job og i skolen (IP2; IP6; IP7). To af respondenterne nævner fx også det at tale med en tjener, når man er ude at spise, som en mulighed for at tale pænt (IP7; IP8). Det at komme ud blandt andre i samfundet, kan være en måde for de unge at 'øve' sig i at tale pænt og opføre sig godt, så man kan føle sig som en ligeværdig.

Flere af de unge siger, at de har situationsfornemmelse og godt kan skelne mellem gadens regler og de forventninger, der er til dem andre steder i samfundet: i 18+, i skolen, på job osv. Dvs. at de godt kan finde ud af at opføre sig ordentligt (ifølge dem selv), når de *skal* eller *vil* (fx foran en medarbejder, fordi de har

respekt for vedkommende), men at de ikke nødvendigvis altid gider det, når de er på gaden. Men fx IP7 understreger, at det stadig kan give noget træning i disciplin, som smitter langsomt af på de unge i flere af de arenaer, de begår sig i. 18+ kommer dermed til at fungere som en arena, hvor de unge øver sig i at være en del af normalsamfundet, enten bevidst eller ubevidst. Hvorvidt at evt. bedre opførsel direkte er 18+ indsatsens fortjeneste, er svært at sige. Men ud fra interviewene er det tydeligt at 18+ tilbyder en platform, hvor de unge tillærer sig positiv adfærd, som kan forventes at smitte af på de unges opførsel uden for 18+.

Ansvar, personlig udvikling, selvopfattelse (ift. målgruppe eller ej) og selvtillid

For at undersøge hvorvidt 18+ enhederne formår at have en positiv indflydelse på de unges adfærd, som kan hjælpe dem væk fra gadelivet og hen imod at deltage i samfundet på lige fod med andre jævnaldrende, har vi set på hvorvidt de unge gennem deltagelse i 18+ er begyndt at tage mere ansvar for dem selv og evt. for aktiviteterne i 18+, samt om de selv ser en personlig udvikling under deres tid i 18+.

Flere af de unge oplever at være blevet mere modne og have fået mere selvtillid under deres tid i 18+, men det er svært at vurdere, hvad der er 18+ fortjeneste, og hvad der hører med, til det at blive ældre og gå ind i nye livsfaser. Ud fra de unges udtalelser tyder det dog på, at flere af de unge gennem vejledningen er begyndt at tænke meget mere på fremtiden, fx hvad der ser godt ud på deres CV (IP4). Derudover oplever nogle af de unge, som alle har gået der i minimum 2 år, at de selv er med til at tage ansvar for aktiviteterne og/eller for at deltage aktivt, da de ved, at der så er større sandsynlighed for at de yngre vil komme til aktiviteten: *"Jeg er en af de ældre, så når jeg er med, vil nogle af de yngre også gerne med. Der var en periode, hvor der ikke var så mange som deltog, så tog vi andre lidt ansvar og begyndte at komme her"* (IP6).

Nogle af de unge, som har været der i lang tid og ikke har lige så meget brug for det, kommer stadig i 18+ og får de yngre med. De ser sig selv som nogen af de ældre, en slags forbilleder for de yngre og ambassadører for 18+. Dermed kan man sige at 18+ virker til at have haft en indflydelse på de unges syn på sig selv ift. andre. Flere af de unge nævner også at deres relationer med medarbejderne, som flere af dem opfatter som noget lignende venner (se næste afsnit), har været med til at åbne deres syn på verden: *"Nogle af dem forklarer dig om verden, fordi de har prøvet en masse ude i verden, og de har åbnet min verden mere op"* (IP5).

Medarbejderne gør altså de unge opmærksomme på ting, som de ikke har været bevidste om før. Både at være opmærksomme på deres omgivelser, ved at tage ansvar for sit sprog og opførsel over for andre, evt. tage ansvar for aktiviteter (fx ved at blive instruktør), og for at få de yngre med, for at støtte og opretholde 18+ (IP2, IP4, IP5, IP6, IP7). Interviewene viste dog en tendens til, at nogle af de unge ikke opfatter sig selv lige så meget som en del af målgruppen og ikke mener at de har samme behov som "de andre". Ydermere giver disse unge udtryk for, at 18+ ikke har kunnet hjælpe dem lige så meget, fordi de har klaret det godt selv, og derfor ikke har haft brug for det (IP6, IP7). Dette kan hænge sammen med, at de er nogle af de ældre, som sammenligner sig med de yngste, men også at vi måske har fået fat i en gruppe af de mere ressourcestærke i 18+, hvor størstedelen er startet på uddannelse og job (se bilag 1: "Udvælgelse af interviewpersoner og dataindsamling"). Til trods for dette, er de dog stadig inden for 18+ målgruppen, så det er interessant at de ser sig selv som 'undtagelser', som ikke er lige så 'udsatte' som de andre.

Selvom man ikke direkte kan måle og konkludere, hvor meget af de unges personlige udvikling og ansvarstagen, der direkte skyldes 18+ enhedernes indsats, kan man sige at 18+ tilbyder en platform, hvor de unge får mulighed for at tage ansvar og stå til ansvar overfor nogle voksne, som stiller krav og har forventninger til de unge, mens de er i enheden. Nogle krav og forventninger til at tage de næste skridt i deres liv, som det ikke er sikkert, at de bliver stillet hjemmefra, eller har andre steder hvor de får hjælpen på en mere personlig og helhedsorienteret måde, end de fx vil møde andre steder i systemet, fx i jobcenteret.

Mistillid til myndighederne

På baggrund af tidligere studier³, som viser at personer fra udsatte områder har mindre tillid til myndighederne, end gennemsnittet i befolkningen, spurgte vi ind til de unges tidligere erfaring med

³ Se fx Christensen, G; Christensen, M. L.; Winkler, A & Enemark, M. H. (2022). Trygheds og Trivsel i Udsatte Boligområder. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, s. 43-49.

myndighederne, for at undersøge om deres tid i 18+ har nuanceret deres syn på myndighederne. To af de unge nævnte specifikt, at de tidligere fandt det kontrollerende/grænseoverskridende at kommunen blandede sig i familier og opdragelsen af børn (IP3; IP2). Men som ældre begyndte de at forstå, at kommunen og politiet bare udfører deres arbejde – og faktisk prøver at hjælpe. Vi vurderer ikke at de unge på interviewtidspunktet havde stærk modstand mod kommunen. Den eneste undtagelse var da UPLOAD på Rådmandsgade, samt Tingbjerg blev gjort matrikelløse, hvor de unge oplevede at klubben blev taget fra dem og de savnede et sted at være (IP6; IP7; IP8). Det kan tyde på, at der ikke er blevet kommunikeret klart nok ud til de unge, hvilket er vigtigt for at bevare deres tillid.

B - Fællesskab og tillidsfulde relationer

For at forstå de unges oplevelse af- og udbytte fra indsatsen, samt hvorvidt indsatsen formår at skabe tillidsfulde relationer med de unge, er det centralt at undersøge de unges syn på relationer generelt, deres relationer med de andre unge i 18+ indsatsen, samt med medarbejderne i 18+ enhederne.

Relationer generelt

Når de unge blev spurgt ind til, hvad der kendetegner en god relation for dem, blev følgende beskrivelser brugt: Forståelse (IP2; IP5), rummelighed (IP1), at lytte og hjælpe (IP2), en god indflydelse, tænker på én og nogen der spørger ind til én (og om man har brug for hjælp/omsorg) (IP3), tillid, stole på hinanden (IP7), have respekt (IP1; IP7), samt gensidighed i relationen (IP2; IP3). Disse kendetegn siger noget om, hvad målgruppen lægger vægt på ift. relationsdannelse, som kan bruges til at undersøge, hvorvidt indsatsen formår at skabe tillidsfulde relationer med de unge.

"Landsbyen" og sammenholdet i kvarteret

I interviewene fandt vi en tydelig tendens til, at områderne, hvor 18+ enhederne er placeret, omtales direkte eller indirekte som en "landsby". Heri lå, hvad vi fortolker, som en stærk geografisk identitet, hvor alle kender (til) alle i området, og hvor der er en følelse blandt de unge af, at være 'vokset op sammen' i kvarteret. Dette betyder ikke nødvendigvis, at de unge alle kender hinanden indgående, eller er venner i forvejen, men at de fleste ved hvem hinanden er, før de starter i 18+. 18+ er et sted, hvor de unge fra kvarteret lærer hinanden (bedre) at kende. Nogle af respondenterne fortæller, at de er blevet gode venner med de andre gennem 18+, mens andre fortæller, at de bare er blevet bekendte, som siger hej til hinanden på gaden, hvilket kan skabe en god stemning. Størstedelen af de adspurgte unge bruger ikke nødvendigvis så meget tid med hinanden udover 18+, men bliver i højere grad hinandens bekendte fra kvarteret, som de kan bruge lidt tid med til 18+, eller hvis de støder på hinanden på gaden.

Det, at man 'ved hvem hinanden er' (både de unge imellem og ift. medarbejdere), har stor betydning for de unge for, hvorvidt man får opbygget tillid og respekt hurtigt. Flere nævner fx det, at de kender medarbejderne, og i visse tilfælde, deres familier fra området, som noget der skaber respekt:

"Jeg kendte dem godt lidt. Alle kender bare hinanden, og man møder hinanden og hinandens familier. Måske man ikke kender navnene, men man ved hvem de er. Så ja, der er ikke så meget et førstehåndsindtryk egentlig" (IP5).

Dette understøttes også, af et af interviewene med medarbejderne. Medarbejderne er ofte lokale og/eller forstår landsbytankegangen, hvilket er en fordel ift. tillidsdannelsen (M1). Det har omvendt, ifølge to af de unge, tidligere vakt problemer, hvis medarbejderne ikke var fra området, da de dermed ikke kunnet få respekt fra de unge. Men det virker ikke til at være tilfældet længere (IP1, IP2).

En ulempe ved, at de unge oplever deres kvarterer som "landsbyer" med stærke geografiske identiteter, kunne være, som en af de unge nævner, at det er nemmere for ham og de andre unge bare at blive i bydelen, fordi man hurtigt kan føle sig stigmatiseret af andre, ved at komme fra et bestemt område, samtidigt med at se anderledes ud. Respondenten omtaler derfor området som en boble, som vedkommende ser, at mange unge bliver låst i, fordi det føles tryggere, end potentielt at blive dømt af 'normalsamfundet' (IP7). Man kan derfor stille spørgsmål ved om det, at de unge i området lærer hinanden bedre at kende gennem 18+, kan forstærke disse lokale identiteter, frem for at skabe mere tilknytning til resten af samfundet/samfundsgrupperne.

Medarbejdere i øjenhøjde

Da vi spurgte de unge ind til deres relationer til medarbejderne, fandt vi følgende tendenser:

En uformel omgangstone og humor er vejen ind til de unge. De unge lægger vægt på, at medarbejderne ikke skal være for seriøse og 'tørre', eller påtage sig en 'kunstig' pædagogrolle. Medarbejdere, som formår at skabe en god relation med de unge formår at være naturlige og ved, hvordan man skal omgås dem (IP2; IP6). Humor og et uformelt sprog betones særligt, som noget de unge lægger vægt på, når de omtaler medarbejdere, som de kan lide og har et godt forhold til.

Fortrolighed og tillid gennem kendskab. De unge åbner sig op overfor pædagogerne, når de kender hinanden godt, enten fra før eller fordi de har været i 18+ i lang tid. Flere nævner, at det er rart, at nogen 'ved hvem man er', hvilket også gælder ift. medarbejderne (IP1; IP2; IP3; IP5; IP8). Når de unge har åbnet sig op, har de en oplevelse af, at der i 18+ er plads til sårbarhed: *"man kan sige nogle ting, som man ikke siger på gaden"* (IP2). 18+ beskrives som et pusterum fra gadelivet – et 'safe space'. Nogle af de unge er også trygge nok ved medarbejderne, til at de "tør" give udtryk for evt. utilfredshed ved tilbuddet, og stoler på, at relationen er stærk nok til at kunne bære det (IP8). Dette bekræftes også af en af medarbejderne, som udtrykker at vedkommende også kan se en udvikling i de unge, når de føler sig trygge i indsatsen (M2). Det viser at tillid og tryghed er et vigtigt fundament i tilgangen til de unge.

Genkendelighed giver respekt. Det betyder meget for de unge, at de kan spejle sig i pædagogerne, for at de kan opbygge tillid og fortrolighed. Enten ved, at de er fra området og kan tale samme "sprog" som dem, har haft lignende erfaringer, eller kommer fra en lignende kultur (IP4; IP3): *"Jeg lærte meget af vejlederne gennem deres personlige historier – de har meget erfaring og livserfaring. Det de har været igennem, går jeg også igennem, og de kan hjælpe mig på mange måder"* (IP4). Der er altså en tryghed i genkendelighed for disse unge. Flere af de unge understreger, at det også betyder meget, at medarbejderne kender dem: *"Det er svært at være den man er, men her kan man være, hvem man er. Det gør noget, at pædagogerne ved, hvem man er."* (IP1). Medarbejdernes dybere kendskab til de unge nævnes også som en styrke ifm. vejledningen, da job- og uddannelsessøgningen i højere grad kan skræddersyes til de unges behov og personlighed (se næste afsnit: "Vejledning").

En professionel ven. Medarbejderne opfattes af flere af de unge næsten som venner – som en 'professionel ven' (IP7; IP6). De unge kan joke med dem, være fortrolige med dem og fortælle svære ting, samt spørge om hjælp til praktiske eller uddannelses/job-relaterede ting. Flere af de unge nævner relationsopbygningen som det, der skal komme først, før man begynder at være interesseret i at spørge om hjælp: *"Først relation, så snak om problemer. Ikke omvendt. Det er en professionel ven. 'Ven'. Hvis han har autoritet og skal snakke med mig – det fungerer ikke for mig"* (IP6). Hvorvidt de unge betror sig til medarbejderne og vil modtage hjælp af dem, afhænger altså meget af kemien mellem brugeren og den enkelte medarbejder, og er derfor meget personafhængigt. De fleste af de unge har typisk 1-2 medarbejdere, som de kan være særligt fortrolige og venskabelige med (IP1, IP3, IP4, IP5, IP7, IP8).

Pædagogerne som highlight. For nogle af de unge er pædagogerne den primære årsag til at de unge kommer: *"Det bedste ved 18+, det er medarbejderne – rent ud sagt"* (IP2). Medarbejderne, særligt dem, som de unge er tætte med, betragtes som rollemodeller, som kan give dem noget andet socialt, end deres forældre, men på en måde, som er mere sammenlignelig med en moden storebror, storesøster eller ven (IP4; IP2; IP5; IP6; IP7). Når vi ser på hvordan relationen til medarbejderne beskrives af de unge, er der mange af de samme principper, fra deres beskrivelse af en god relation generelt (se øverst), som går igen: bl.a. fortrolighed, respekt, lydhørhed, parathed til at hjælpe, betænksomhed og gensidighed. Alle de interviewede unge havde meget positivt at sige om mindst én medarbejder, som de havde en særlig relation til, hvor deres definition af en god relation, kommer til udtryk i deres beskrivelser.

Medarbejdernes pædagogiske tilgang. Hvad angår medarbejdernes tilgang til de unge, lægger de interviewede medarbejdere vægt på det at sætte sig selv i spil og åbne sig op, for at skabe samspil og gensidighed, da de unge kan mærke, hvis det "bare" er et arbejde for dem (M1; M2). Relationsopbygningen med målgruppen er noget, der, ifølge medarbejderne, kræver tid, da man skal vinde de unges tillid, for at overkomme deres barrierer. Medarbejderne tilbyder den unge en anerkendelse, forventninger og nogle rammer, som de måske ikke oplever hjemmefra, hvilket kræver noget særligt (M2). Medarbejderne arbejder også aktivt med at udfordre de unges tanker om sig selv, ved at tro på deres potentiale, og forsøge at tydeliggøre det for de unge, fx gennem vejledningen (M2).

Medarbejderne opfatter også sig selv som en slags rollemodeller for de unge ift. at vise dem hvordan man færdes i normalsamfundet (M2). Vi observerede også at nogle af medarbejdere engagerede sig udover arbejdstid, for at sikre fastholdelse og motivation hos den unge. Medarbejderne forsøger derudover at lære de unge i indsatsen, at man ikke kan få sin vilje hver gang, samt vigtigheden af, at indrette sig efter et større fællesskab. Her er de særligt opmærksomme på, at de dominerende unge ikke skal fylde for meget, så de mere introverte unge kan få mere plads (M2). Før i tiden var de unge fordelt på medarbejderne, som holdt dem mere for sig selv. Nu deles de mere om de unge, baseret på deres viden og kompetencer, frem for deres relationer til specifikke unge (M1).

Afslutningsvist, kan vi konkludere at det lokale "landsby"-miljø spiller en vigtig rolle ift. sammenholdet, sproget og mentaliteten, som er afgørende for, at de unge fra området kan opbygge tillid og fortrolighed til hinanden, samt til medarbejderne. Selvom det, at man har set hinanden i området, eller er bekendte, kan gøre det nemmere at danne tillidsfulde relationer, skal der dog mere til, for at de unge kan opbygge en dybere fortrolighed. Ift. medarbejderne betyder det meget for de unge, at de kan spejle sig selv i medarbejderne, før de får respekt for dem. Humor og kemi spiller også en afgørende rolle. For de unge er det vigtigt først at have en relation med medarbejderen, før man er interesseret i at få hjælp af dem.

C - Vejledning / job/uddannelse

For at undersøge hvorvidt 18+ formår at hjælpe de unge hen til at deltage i samfundet på lige fod med andre jævnaldrende, har vi spurgt de unge ind til deres job og uddannelsessituation; hvordan de bruger - eller har brugt - vejledningen; hvad de synes fungerer godt; samt hvad, der kunne gøres bedre.

Vejledning generelt (individuelt forløb)

Når vi spørger de unge om deres individuelle forløb ift. job og uddannelse, ser vi en tendens til, at de unge ofte ikke har tænkt over mulighederne før de når voksenalderen. I 18+ vejledningen, bliver de opfordret til at søge uddannelse eller job, men for nogle af dem, er det måske for første gang. Derfor ser vi en tendens til, at de ofte vælger de jobs eller uddannelser, som de kender andre der har, fx pædagog eller procesoperatør, som tilsyneladende begge er populære karriereveje for ungegruppen i 18+. Dette skyldes sandsynligvis, at det opleves, som det nemmeste og trykkest valg, og potentielt fordi de savner viden om andre muligheder, som en af respondenterne pointerer (IP7).

Vejlederen som ven/Den gode vejledning

Da vi spurgte de unge ind til deres oplevelse med vejledningen, fik vi generelt positiv respons. Vejledningen fungerer godt for denne målgruppe, fordi medarbejderne kender de unge, og dermed kan fungere som et trygt rum til at modtage hjælp. Ud fra de unges udtalelser virker denne gruppe unge, som nogle der generelt mangler en tro på sig selv og deres fremtid, fx: *"Jeg er ikke verdens klogeste, så det er fucking fedt at jeg kan komme et sted hen og få hjælp"* (IP8). Derfor har de et stort behov for støtte, omsorg, tillid og tryghed, når de får vejledning om fremtiden. De har behov for det mere personlige med velkendte ansigter, og nogen, der 'drager omsorg for dem' på en tryk måde, for at opbygge tillid - og der er behov for tillid, før de unge opsøger - og er åbne for at modtage vejledningen. Vejlederne kender dem, vil dem det godt, og kæmper for, at de lykkes. Denne pointe understøttes af medarbejderne, som giver udtryk for at relationsdannelse bruges aktivt til at skabe fundamentet til at åbne de unge op for vejledningen.

De unge får ikke kun hjælp til job og uddannelsesvalg. Vejlederne hjælper med fastholdelse og med at håndtere systemet, fx ift. reeksamen, plet på straffeattest, kontraktforhandling, orlov fra studie, eksamensopgaver, MitID, og andre praktiske, samt private ting (IP4, IP5, IP8). En af de unge nævner sin erfaring med jobcenteret som en frustration, pga. at de anbefalede ham uddannelser og jobs, uden at kende ham, hvilket ledte til mange uddannelsesskift og at være tæt på at miste modet (IP4). Jobcenteret kan, med skiftende ansigter og korte møder føles upersonligt og 'koldt' for de unge (IP4), i modsætning til hjælpen i 18+, som de unge ikke oplever er en pligt for vejlederne, men som en ven der hjælper dem, fordi de er "gode personer":

"Når man går i vejledning, bliver vejlederne som venner. Og venner lytter til det, som heller ikke har med arbejde og skole at gøre. De er her heller ikke for kun at få mig i arbejde eller i skole, de vil mig det godt generelt. Så hvis noget ramler eller jeg har brug for at snakke privat, så ville jeg gå til dem." (IP4)

"Det er en god hjælp, fordi hun gør det som en venneting. Ikke som en sagsbehandler" (IP6).

Den gode vejleder er, ifølge de unge, en der hjælper dem som en ven, men også en, der skubber dem og introducerer dem til nye muligheder. De unge udfordres af vejlederne til at få gjort aftalte ting, samt til prøve nye ting, som de ikke ville få gjort på egen hånd:

"[Vejleder] har hjulpet mig meget – når jeg er gået død i noget, så har hun stået klar med noget nyt (...) Jeg har aldrig kunne fuldføre mit fuldenkte potentiale fordi jeg mangler viden. Hver gang jeg kom her, fik jeg viden om muligheder jeg ikke vidst fandtes. Det åbnede ting for mig og jeg kunne få lov til at prøve ting af. Det har gjort, at jeg er åben overfor mange ting. Jeg har lært at det ikke skader at prøve noget nyt."
(IP4).

"[Vejleder] skubber mig, men ikke helt væk. Bare til vi selv kan, det er meget fedt."
(IP8)

Vejlederne holder både de unge i hånden og skubber dem. To af de unge pointerer dog, at der ikke er mange faglige arrangementer (IP6; IP7). IP7 foreslår, at 18+ kunne have karrieredage, hvor de unge præsenteres for flere forskellige karrieremuligheder, og generelt får mere grundig info om uddannelsesmuligheder op til ansøgningsfristerne, hvor de unge derudover aktivt opfordres til at søge. Dette for at udvide de unges kendskab til forskellige uddannelsesmuligheder. Én af medarbejderne giver udtryk for, at der i samfundet er for meget fokus på uddannelse som løsningen på målgruppens udfordringer, og er i højere grad tilhængere af, at der tages udgangspunkt i de unges konkrete udfordringer før der sættes fuldt ind på vejledning. Medarbejderen ønsker, at de unge vurderes mere individuelt af systemet generelt, lige som i 18+ i stedet for at blive set som en del af en målgruppe (M2).

18+ tilbyder dermed en platform, hvor de unge får personlig hjælp til hverdagens udfordringer, uddannelses- og jobsøgning. Præmissen om, at vejlederne stiller krav og har forventninger til den enkelte, accepteres af de unge, da det er på en mere personlig måde, end de fx vil møde andre steder i systemet, fx i jobcenteret.

D - Aktiviteterne

For at forstå de unges udbytte af indsatsen, samt hvorvidt indsatsen formår at brobygge de unge til samfundet og foreningslivet, har vi undersøgt aktiviteterne betydning for de unge, samt deres engagement og motivation.

De unges motivation til at komme i 18+

De forskellige aktiviteter der tilbydes og arrangeres i 18+ er et stort element i indsatsen, både for at udvikle de unge, men særligt som et alternativ til gadens aktiviteter. Medarbejderne bruger de unges interesser og personlighedstræk til at fastholde dem, og flytte interessen fra gademiljøet til indsatsen, hvor der er mulighed for at en vejledende professionel medarbejder kan påvirke de unge i en positiv retning. En medarbejder nævner vigtigheden af, at de unge selv har indflydelse på, hvilke aktiviteter der er, men også at medarbejderne altid sætter rammerne og sørge for at introducere de unge til nye aktiviteter indimellem, hvilket bl.a. sker i samarbejde med KFF (M2). En medarbejder nævner også kulturelle aktiviteter som en mulighed for de unge til at være i samme kontekster som andre unge på deres alder, hvilket giver følelsen af at være medborger,

"Jo mere tid du er i civilsamfundet, jo mere bliver du set på som en medborger, fremfor modborger. Det skaber mere tilknytning." (M1)

Flere af de unge nævner dog vigtigheden af, at deres venner også deltager i aktiviteterne. Særligt i starten har mange af de unge en flokmentalitet og påvirkes meget af de andre i deres vennegruppe. Hvis en af de fremtrædende unge synes dårligt om en aktivitet, så deltager hans venner heller ikke (IP5, IP6, IP7). Det ændrer sig dog lidt med tiden, som de unge får mere selvtilid og kender de andre deltagere lidt bedre, og derfor har lettere ved at vælge aktivitet, ud fra om de selv gerne vil (IP1, IP3, IP5, IP7).

De unge giver desuden udtryk for at medarbejderne udnytter de unges personlighedstræk, som kan være meget konkurrencepræget, til at udvælge og opbygge aktiviteter, da indsatsen oplever, at de unge motiveres af konkurrenceelementet.

De unge bliver også opfordret til at tage medansvar for at aktiviteterne bliver til noget. Hvis de gerne vil sikre, at der bliver spillet fodbold eller padel, så kræver det, at andre også dukker op til aktiviteten (IP2, IP3). Derfor er der flere, som ringer rundt til deres venner og får dem til at deltage, så aktiviteten bliver til noget. Nogle af de unge vælger også at engagere sig yderligere ved at blive instruktør på en aktivitet, hvilket også medfører et særligt ansvar for at dukke op og få flere med til aktiviteten. Det at der er nogen, der regner med dig, giver en særlig ansvarsfølelse og ejerskab over aktiviteternes succes, når du ved, at det ikke bliver til noget, hvis du ikke dukker op (IP1, IP2, IP5, IP6, IP7, IP8). Flere nævner også, at de hjælper den yngre målgruppe med at starte i 18+ og motiverer dem til at deltage i aktiviteterne, hvilket igen viser, at de unges bekendtskaber krydser flere alderstrin og at nogle unge gerne vil være rollemodeller for de yngste (IP4, IP5, IP6).

Et af 18+ indsatsens formål er at være et alternativ til gadens aktiviteter. Det giver flere af unge udtryk for, at indsatsen er for dem. De samme unge nævner udfordringerne ved at være derhjemme, fordi man ikke kan være sig selv, eller ved at være meget på gaden, pga. risikoen for at lave ballade, når man keder sig. Når man keder sig på gaden, så er der større risiko for, at man finder på at udfordre hinanden til dumme ting (IP5, IP7, IP8).

Hygge som "lokkemad"

For de unge er det udsigten til "et organiseret pusterum", et sted med "gratis fritidsaktiviteter" og "et hyggeligt varmt sted at være med gode vibes", der får dem til at komme og det, de ser frem til når de skal til at starte i 18+ (IP1; IP2; IP3; IP6; IP7; IP8). 18+ enhederne faciliterer et trygt sted til de unge mænd, hvor de kan møde andre som sig selv og lave sjove og hyggelige ting sammen, under pædagogisk opsyn og vejledning. Hyggen fungerer som en indgangsvinkel til det seriøse (IP7; IP8). For mange af de unge, er 18+ deres eneste indgang til kommunen. Havde de ikke haft 18+ ville de ikke have opsøgt vejledning. Man kan dermed argumentere for at hyggen og aktiviteterne i 18+ fungerer som nødvendig "lokkemad", for at få fat i en målgruppe, som ingen andre har fat i eller kan rumme. Så længe at hyggen ikke bliver målet i sig selv, men kan bruges til at tiltrække de unge til vejledning (som gerne skal lede til uddannelse og job), til at starte til en fritidsaktivitet, samt ind i en kontekst, hvor de gennem medarbejderne som forbilleder lærer at tage ansvar for sig selv, sine handlinger og sin opførsel, har 18+ altså en særlig styrke. Hyggen er dermed en metode, men skal ikke være målet i sig selv.

Brobygning til fritidsliv

18+ indsatsen har som et af deres formål at brobygge til foreningslivet udenfor indsatsen. Det har især været en succes at introducere og inspirere de unge til nye typer af fritidsaktiviteter, fx padel tennis, eller fitness, som et par af de unge nævner, at de har lært at kende gennem 18+ og som de vurderer, at de ikke ville have prøvet uden indsatsen (IP1; IP2; IP5; IP7; IP8). Der bliver dog oftest ikke brobygget aktivt, da medarbejdere nævner mulighederne for at fortsætte med den nye sport i foreningslivet (M1), men uden at hjælpe den unge i gang.

Dog nævner et par stykker ift. fx padel, at det er en dyr sport, hvis ikke de deltager gennem 18+. Økonomi lader til at være en væsentlig faktor for de unges valg af fritidsaktiviteter uden for 18+. En ung fortæller fx umotiveret om prisen på fodbold, mens en anden nævner grunden til at han ikke selv er startet til padel, at det er for dyrt. En vellykket brobygning til foreningslivet er altså også et spørgsmål om økonomi. Her kan det diskuteres om 18+ indsatsen formår at have nok øje for den videre brobygning, når der opstartes og vedholdes flere sportsgrene, som de unge ikke har råd til at deltage i uden for 18+. Foreningslivet er en vigtig aktør, når det kommer til at påvirke kriminalitetstruede unge i en god retning, gennem at møde andre unge udenfor deres eget miljø. De unge giver dermed ikke udtryk for, at indsatsen lykkes med

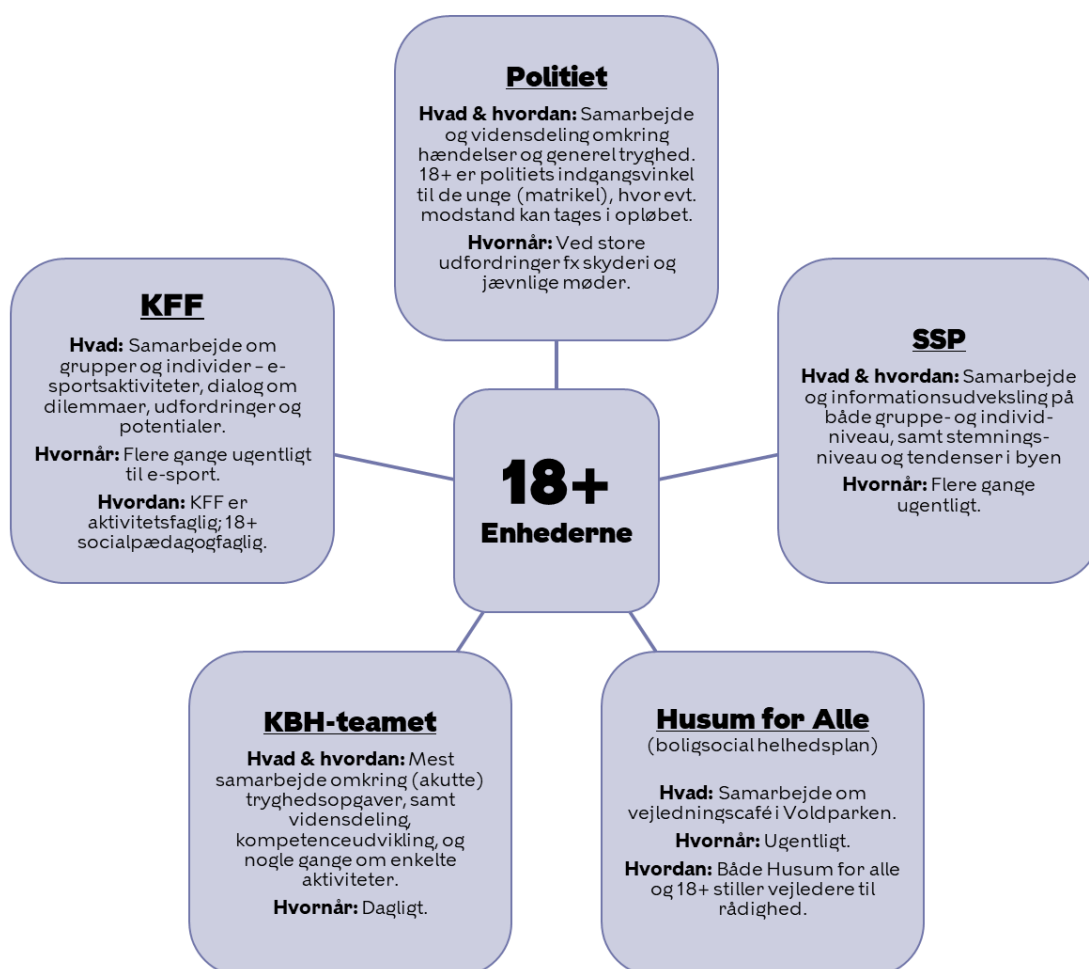
brobygning til fritidslivet i det omfang indsatsen har potentiale til, selvom indsatsen formår at gøre de unge interesserede i fysisk aktivitet og holdsport.

Ud fra vores interviews kan vi konkludere at de unges motivation til at komme til 18+'s aktiviteter, over tid rykker sig fra at handle mest om hvem af deres venner, der kommer, til i stigende grad at handle om deres egen interesse for aktiviteten. Hvorvidt dette direkte kan tilskrives 18+ indsatsen eller også er forårsaget af de unges voksende modenhed, er dog svært at afgøre, baseret på datagrundlaget. Men de unge nævner selv, at medarbejderne opfordrer de unge, som er motiverede for aktiviteterne, til at tage ansvar for, at aktiviteten bliver til noget, hvilket flere af dem aktivt har taget til sig og gør. De unge betoner også det hyggelige og trygge element i indsatsen, som en motiverende faktor til at komme til aktiviteterne. Dog vurderes der at være et uforløst potentiale ift. at brobygge de unge til at fortsætte aktiviteterne i foreningslivet, delvist pga. at nogle af aktiviteter, fx padel, er for dyre for de unge at fortsætte med uden for 18+. Man kunne derfor tage mere højde for de unges økonomi og mulig brobygning til foreninger i den fremtidige aktivitetsplanlægning.

5.3 Samarbejdspartners vurdering af indhold og metoder

Kontaktflader til samarbejdspartnere

For at forstå samarbejdspartners indsigt i- og oplevelse af indsatsen og samarbejdet, har vi interviewet udvalgte tætte samarbejdspartnere, herunder: Nærpolitiet København, SSP København, Københavnerteamet, Kultur og Fritidsforvaltningen (KFF), Husum for Alle (boligsocial helhedsplan) (se mere i bilag 1).

Relationsopbygning som metode

Alle 18+ enhedernes mest centrale samarbejdspartnere anerkender at en af 18+ indsatsens store styrke er relationsdannelsen til en gruppe kriminalitetstruede unge, som er svære at nå på andre måder. Disse relationer giver også samarbejdspartnere en unik adgang til ungegruppen, samt en vis indsigt i udviklinger og tendenser rundt om målgruppen. Samarbejdspartnere anerkender, at det kræver nogle særlige kompetencer at opdyrke relationer med målgruppen og at 18+ medarbejderne kan noget særligt på dette område. Nogle observerer, at det kan være en styrke i forhold til at opnå fortrolighed med de unge, at nogle af medarbejderne har et personligt kendskab til miljøet og til det, at være en del af en etnisk minoritet. Samtidigt observerer de også at visse etnisk danske medarbejdere kan tilbyde nogle andre positive perspektiver og kan opnå en vis fortrolighed. Derudover fremgik det af både ungeinterview og samarbejdspartnerinterviews at fx unge kvindelige medarbejdere kunne opnå en særlig fortrolighed med de unge. Samarbejdspartnere er enige om at relationsdannelsen til de unge er centralt, da målgruppen, som SSP påpeger, har behov for tryghed, fællesskab og relationer for at åbne sig op for vejledning og hjælp og derved kunne rykke sig. Her spiller medarbejderne en særlig rolle. Rekruttering af medarbejdere er dog, ifølge ledelsesniveauet en stor udfordring, både i 18+ enhederne og i SOF's andre indsatser.

Brobygning fra 18+ til samfundet

Politiet, den boligsociale helhedsplan og KFF mener dog ikke at 18+ enhederne skal være bange for at bruge relationen endnu mere, og blive endnu skarpere på, hvad relationen kan bruges til, efter at den er opbygget. Ifølge SSP har 18+ *"rykket sig meget ift. at bygge bro til det etablerede Danmark"* – men de tre andre samarbejdspartnere udtrykker, at der kunne være endnu mere fokus på at få henvist og brobygget de unge videre fra 18+, i samarbejde med foreninger, arbejdspladser og uddannelser, for at skabe mere flow i indsatsens brugere. En delt bekymring er nemlig, at 18+ er med til at facilitere, at lokale unge bliver endnu mere fasttømrede med andre, som ligner dem selv i området, i stedet for at knytte bånd til andre grupper i samfundet. Derfor er det centralt for alle samarbejdspartnere, at 18+ ikke fungerer som et opholdssted (hvilket indsatsen allerede arbejder med at komme væk fra gennem matrikelløse enheder), men som en målrettet 'udslusningsindsats', som samler de unge op, bygger bro til samfundet, og sender dem videre i jobs, på uddannelser og til lokale foreninger.

Brobygningen ud til foreningslivet kan dog være udfordrende, som både Københavnerteamet og KFF påpeger, da de færreste foreninger kan rumme dem, pga. deres adfærd og at de kan være svære at skille ad. De unge er en svær målgruppe, som kræver ekstra ressourcer/pædagogiske kompetencer at holde styr på. Her har fodboldklubber erfaringsmæssigt været nemmest at brobygge til. 18+ indsatsen har fx et tæt samarbejde med Fodboldklubben BK Union, som har ressourcer til - og erfaring med - at rumme og understøtte målgruppen. Ved behov for understøttelse i komplicerede sager, har BK Union og 18+ også tæt dialog gennem det Sociale Partnerskab i KFF. KFF foreslog derudover, at indsatsen kunne afholde flere turneringer, som en sund måde at møde andre på, både i fodbold eller fx e-sport; samt at man kunne have en fast aktivitetsfaglig medarbejder fra KFF i indsatsen. Her kunne der være et udviklingspotentiale i at inddrage flere samarbejdspartnere til at styrke brobygningssamarbejdet til foreningslivet. Det kunne bl.a. bestå i at udvide KFF-samarbejdet og de Sociale Partnerskaber, som samarbejder med 25 foreninger, der gør en særlig indsats for at rumme udsatte børn og unge, til at få hjælp til at koble de unge til foreningslivet. Her kunne fokus særligt være på at introducere de unge til fritidsinteresser, som ikke kræver så meget "startkapital", da prisen (jf. afsnit "brobygning til fritidsliv") betyder meget for hvorvidt de unge er interesserede i at fortsætte på egen hånd.

I forhold til brobygningen ud til uddannelse og arbejdsmarkedet gennem vejledningen, udtrykker interviewpersonen fra CUKU et ønske om at 18+ intensiverer deres strategiske fokus på at få de unge i hhv. uddannelse og job. Dette kunne være i form af et direkte samarbejde med erhvervslivet, fx i form af rammeaftaler med lærlingepladser til brugerne (CUKU). Man kunne også have forløb, som introducerede de unge til flere uddannelses- og karrieremuligheder gennem oplæg og besøg af studerende eller professionelle til inspiration, særligt op til ansøgningsdeadlines til uddannelsesstederne, for at hjælpe de unge til at finde og søge uddannelser. Dette efterspørges fx af en af de unge. En opkvalificering af medarbejderne kunne være oplagt ved en intensivering af brobygningen til foreninger, uddannelser og virksomheder, så både aktiviteterne og vejledningen kan blive mere målrettet brobygningen.

Balancegangen mellem krav og fastholdelse

Samarbejdspartnerne forholder sig til dilemmaet om, at det kan være svært finde balancen mellem at stille krav og lave brobygning, versus at lave sjove og attraktive aktiviteter, som er noget af det, der primært tiltrækker og fastholder de unge i indsatsen. SSP og Københavnerteamet vurderer blandt andet, at de "hyggelige elementer" i indsatsen er et nødvendigt middel til målet for helt grundlæggende at kunne fastholde målgruppen:

"Nogle gange er metoden en pizza og fodbold, i det hele taget mad og ture. Der er nogen der vil kalde det bolsjepædagogik. Man skal bare anerkende, at der er en årsag til, at de unge er der." (SSP)

"Man kunne håbe at der var flere krav på sigt, men for at kunne inddæmme den her målgruppe er det utroligt svært. For vi er oppe imod kræfter, som tilbyder penge, shine i de her attraktive miljøer. Vi kan ikke give dem penge eller løn, men vi kan give dem fede oplevelser." (Københavnerteamet)

En vis grad af "hyggelige elementer" i indsatsen er altså nødvendige, for at tiltrække de unge og få dem til at komme jævnligt i indsatsen. Samarbejdspartnerne er i sidste ende alle enige om, at det er bedre at fastholde – og bevare kontakten til – ungegruppen, samt få dem væk fra gaden, end at miste kontakten til dem og risikere at de i stedet opsøger negative fællesskaber på gaden. Denne balancegang mellem krav og fastholdelse, skal derfor være et opmærksomhedspunkt, hvis brobygningsindsatsen til både foreninger, uddannelse og erhvervslivet intensiveres, så der ikke strammes så meget, at brugerne risikeres at falde fra.

5.4 Matrikel(løs)

De unges perspektiv – "Varmestue vs. Turkлуб"

I løbet af vores interviews, kom flere af respondenterne selv ind på emnet om matrikler og hvordan det påvirkede deres oplevelse af 18+ enhederne. Her var der ikke ét klart synspunkt, men både argumenter for og imod at gøre enhederne matrikelløse, hvilket vi har valgt at se nærmere på.

Argumenter for matrikel

Det, at have et sted, man altid kan tage hen til, fungerer for de unge, som et alternativ til at være på gaden, og som dermed kan holde nogen væk fra dårlige vaner/kriminalitet osv. (IP2; IP3; IP7; IP8). Flere af de unge omtaler behovet for "et sted at være". For dem var det i starten den primære årsag til, at de kom til 18+:

"Vi havde et sikkert sted at være. Hvis der var bandekrig, så kunne vi komme i klubben. Men nu har de jo lukket, vi har kun vejledning. Nederen. Så opholder vi os i kiosker. Så kommer politiet. Det er problematisk, hvis vi ikke har sted at være. Klubben var et kom-væk-sted. Et sted, hvor der var mulighed for at være og få hjælp endda." (IP5)

De finder altså en tryghed ved det samme sted, samt stabilitet, særligt under konflikter (IP8; IP7). Det fungerer som et alternativ til at hænge på gaden, fordi de ikke vil være derhjemme med familien. En matrikel giver også mulighed for vejledning, uden at det er hovedformålet med at den unge er kommet. Det er en fordel med en klub, fordi de færreste unge udelukkende kommer for vejledning. De kommer for at hænge ud, og så kan de måske få noget vejledning, nu hvor de alligevel er der. En respondent fra en af de matrikelløse enheder, nævner også at der kom flere til 18+ dengang der var matrikel, og at nogen er blevet mere kriminelle efter lukningen (IP7). Alternativet til gadelivet er en af de gennemgående argumenter for at have matrikler. Flere af respondenterne fra de to matrikelløse enheder ser både fordelene og ulemperne ved den model man tidligere havde med matrikler (IP6; IP8):

"Dengang var det lidt en varmestue. Nu er det jo en turklub. Jeg vil hellere bruge tid

heroppe [fx til vejledning]. 300 %. Det er ikke fordi turene er nedern (...) Det går den rigtige vej med aktiviteterne. Men vi mangler klubben. Dengang var der så få ture – så var det mere wow. Nu er der ture hver uge. Dengang var det mere specielt. Men nu er det for normalt" (IP8)

De unge kan altså godt blive mætte af hele tiden at lave aktiviteter og være på tur og foreslår, at det turene kunne komplimenteres med dage, hvor klubben er åben. Én af dem foreslår konkret en "2:2 ordning", hvor der er 2 dage med aktiviteter og to dage i klubben, så man hverken bliver træt af de samme aktiviteter eller sidder fast oppe i klubben (IP6). Ledelsen pointerer også at det er nødvendigt med en form for matrikel til medarbejderne, hvor de kan have kontorfaciliteter, mødes og have vejledning og 1:1 samtaler med de unge.

Argumenter for matrikelløs

Omvendt, som en af de unge beskriver ovenfor, kan det at have en matrikel også fungere for meget som en varmetue. Flere af de unge pointerer, at folk også kan gro for meget fast og at en matrikel kan fungere for meget som en sovepude, hvor de hænger ud store dele af dagen og ikke skubbes ud af deres komfort zone (IP6; IP7; IP8). Én af de unge observerede at nogle af de unge angiveligt kom ud i mere kriminalitet efter lukningen af matriklerne pga. mere tid på gaden, mens det omvendt for andre, har fungeret som et skub, til at komme videre i livet. Han påpeger at fordelene ved flere aktiviteter er at man kommer mere ud, både udenfor, uden for kvarteret og uden for sin komfort zone, ved at prøve noget nyt (IP7). Da flere af de unge, særligt i enhederne i Husum og Tingbjerg, ikke kommer så meget ud fra sine områder, og kan føle sig isolerede fra resten af samfundet (IP7), er det især positivt for dem med organiserede tilbud til at komme ud af området.

Dermed kunne løsningen, som foreslået af en af de unge i afsnittet ovenfor, være en blanding – en fifty-fifty ordning med faste dage på matriklen og faste dage uden. For flere af de unge ville en vekslen mellem aktiviteter og et sted at opholde sig være den bedste løsning (IP6; IP7; IP8).

Samarbejdspartnerne og det matrikelløse

Indsatsens samarbejdspartnere ser også fordele og ulemper ved matrikler, men foretrækker det matrikelløse. En af grundene til, at det matrikelløse foretrækkes, er for at undgå "klubhus-effekten" og at de unge bliver for fastlåste til deres egen bydel, som bl.a. kommer af de ældres styring af de yngre, hvilket SSP bl.a. ser, når de ældre kræver at de yngre "bliver hjemme og passer på deres egen bydel" (Københavns Politi, SSP). KFF og Københavnerteamet fremhæver også vigtigheden i, at de unge kommer mere ud, er aktive og føler sig hjemme i byens faciliteter, på lige fod med andre unge. De matrikelløse aktiviteter opleves dog som sværere at dukke op til for flere samarbejdspartnere, da de ikke altid ved hvor aktiviteterne er på hvilke dage, eller fordi politiet f.eks. ikke ønsker at skabe negativ opmærksomhed på de unge ved at kigge forbi (Københavnerteamet, Københavns Politi). Politiet og SSP nævner dog vigtigheden af en fysisk lokation til vejledning og samtaler med de unge, og muligheden for konflikt nedtrappende dialog ml. de unge og politiet. Dette behov kunne opfyldes med en 50/50 løsning, hvor der er lokaler til rådighed på bestemte dage, men hvor langt de fleste aktiviteter foregår forskellige steder i byen.

Der bakes generelt op om 18+, bl.a. fordi samarbejdspartnerne bruger indsatsens relation til de unge, som en krog i målgruppen, men der efterspørges mere agilitet ift. udviklingen i samfundet og hos de unge, og et større fokus på byen som helhed. Det kunne enten være ved at lave indsatsen bydækkende eller ved at gøre den flytbar, når der opstår behov andre steder i byen, hvilket taler ind i fordelene ved matrikelløse indsatser (Københavns Politi, SSP, boligsocial helhedsplan).

Der er altså både fordele og ulemper ved at have matrikelløse enheder. Som samarbejdspartner kan det være sværere at komme i kontakt med de unge, til fx konflikt nedtrappende dialog, uden matriklerne. De unge kan savne et trygt og stabilt fysisk sted at være, som hverken er derhjemme eller på gaden, og kan blive mætte af kun at lave aktiviteter uden for matriklen. Matriklerne giver også de unge bedre mulighed for spontan vejledning, når de allerede er der. Til gengæld er det en vigtig pointe fra både samarbejdspartnerne og de unge, at matrikler heller ikke (kun) skal fungere som et opholdssted. Det er vigtigt at de unge kommer ud og introduceres til nye ting uden for matriklen, så det ikke bliver til en "varmetue".

5.5 Tryghedsskabende samarbejde med andre aktører

De centrale samarbejdspartnere er, som tidligere nævnt, enige om, at 18+ er gode til at opbygge en relation til de kriminalitetstruede unge i København. Det er en af de afgørende styrker ved indsatsen og noget som samarbejdspartnerne bruger som en dør ind til målgruppen. Flere samarbejdspartnere nævner dog, at 18+ indsatsen godt kunne bruge deres relation til at flytte de unge mere end de virker til at gøre i øjeblikket (KFF, Københavnerteamet, boligsocial helhedsplan).

I dagligdagen er 18+ i kontakt med alle sine centrale samarbejdspartnere flere gange om ugen. Politiet har mest kontakt med indsatsen, hvis der er konflikt eller andre store udfordringer i det kriminelle miljø. SSP udveksler informationer om alt fra tendenser hos målgruppen til udfordringer på individniveau, og vurderer at samarbejdet er uden konflikt om, hvem der gør hvad ift. de unge. KFF er stadig ved at finde en fast rollefordeling i samarbejdet, men ser stort potentiale. Den boligsociale helhedsplan i Husum oplever, at deres tilbud om lokaler til – og samarbejde om vejledning blev taget godt imod af 18+ i Voldparken, hvilket giver en unik krog i målgruppen ift. uddannelse og job. Københavnerteamet oplever, at 18+ og gadeplan supplerer hinanden godt, da 18+ er meget lokalt forankret og Københavnerteamet er bydækkende, og derfor kan de bruge hinanden, særligt til tryghedsopgaver.

Nogle af samarbejdspartnerne giver udtryk for, at det i starten af samarbejdet kan tage lidt tid for dem at skabe tillid til indsatsen og dermed få lov til at arbejde aktivt med målgruppen. Det kan give indtryk af, at 18+ er 'gatekeepers', som holder lidt på relationen til de unge, hvilket mindsker det potentiale der kunne være ift. brobygning til både job, uddannelse eller foreningsliv. Hvis 18+ så styrken i at være en unik ressource og indgang for andre indsatser til denne målgruppe, så kunne potentialet for mere og bredere samarbejde øges. Der er en generel forståelse for, at opbygningen af relationer tager tid, men hvis 18+ åbnede mere op for andre aktørers relationsdannelse med de unge tidligere i forløbet, så kunne den unge potentielt brobygges videre ud i samfundet tidligere. Dette styrkes af, at flere af de respondenter der har deltaget i interviews, har været i uddannelse eller job og fået en stærkere tro på sig selv, men stadig kommer i indsatsen, fordi det er trygt og fordi de endnu ikke har ramt aldersloftet for indsatsen.

Bilag 1: Udvalgelse af interviewpersoner og dataindsamling

Brugerrejse-metoden

For at kunne undersøge om 18+ formår at have en positiv indflydelse på de unge brugere, har vi anvendt metoden *brugerrejse*. En brugerrejse er en visuel, kronologisk kortlægning af brugerens oplevelse med at interagere med et produkt eller med en indsats. Konkret har interviewer og interviewpersonen ved hjælp af en fysisk tidslinje talt om de unges oplevelse og udbytte af forskellige elementer i indsatsen i starten, i midten og nu. Metoden er brugbar til at kunne sammenligne deres oplevelse af indsatsen over tid og dermed få indsigt i indsatsens virkning for de unge. For at sikre nok data ift. tidselementet, valgte vi at interviewe brugere, som havde været en del af indsatsen i minimum 2 år.

Udvælgelse af interviewpersoner

For at undersøge hvorvidt 18+ enhederne formår at have en positiv indflydelse på de unges adfærd, som kan hjælpe dem væk fra gadelivet og hen imod samfundet, har vi besøgt hver af de fire 18+ enheder, som drives af kommunen. Her har vi observeret og taget feltnoter, samt interviewet:

- 8 unge fordelt ligeligt på de fire enheder, som har været i indsatsen i min. 2 år.
- 2 medarbejdere fra hhv. Gadepulsen og Tingbjerg.
- 1 leder i Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge (CUKU), Socialforvaltningen Københavns Kommune, som 18+ enhederne organisatorisk hører under.

Rekrutteringsprocessen for de unge interviewpersoner involverede, at medarbejderne i de respektive enheder, forud for vores besøg, spurgte unge, der havde været i indsatsen i mindst 2 år, om de ville deltage i et interview. Dette blev aftalt i samarbejde med indsatsen for at sikre deltagelse og forberedelse. En ulempe var at dette kunne resultere i at dem, der frivilligt meldte sig som interviewpersoner, var mere ressourcestærke end gennemsnittet af målgruppen, hvilket potentielt påvirker repræsentativiteten. Dette har vi så vidt muligt taget højde for i evalueringen ved hele tiden at tage den faktor in mente, når data blev analyseret.

Derudover har vi interviewet udvalgte tætte samarbejdspartnere, for at få indsigt i deres oplevelse af indsatsen og samarbejdet. Interviewpersonerne er udvalgt med input fra indsatsen og er anonyme. Interviewpersonerne repræsenterer følgende organisationer, som 18+ enhederne samarbejder med:

- Nærpolitiet København
- SSP København
- Københavnerteamet, Socialforvaltningen (SOF)
- Kultur og Fritidsforvaltningen (KFF)
- Husum for Alle (boligsocial helhedsplan)

Interviewene afspejler interviewpersonernes egen erfaring og faglige vurdering, og er dermed ikke nødvendigvis en repræsentativ holdning for den nævntes organisation.

Bilag 2: Interviewguide og analysekategorier

Baseret på de forventede virkninger fra forandringsteorien, udarbejdet med indsatsen, samt teoretisk drevede hypoteser, spurgte vi ind til følgende overordnede tematikker, i en kronologisk brugerrejse opdeling å start-midt-slut:

- 1) **Baggrund** om de unges individuelle oplevelse i 18+.
- 2) **Tillidsfulde relationer** generelt og til medarbejderne, samt deres oplevelser med andre kommunale tilbud.
- 3) **Aktiviteterne** i 18+, herunder deres betydning for de unge, og de unges eget engagement og motivation.
- 4) **Sundhed og vaner** herunder misbrug, kost og motion og kriminalitet.
- 5) **Vejledning til uddannelse og job**, herunder de unges egen situation og deres oplevelse med vejledningen.

Herefter har vi, på baggrund af interviewene, udarbejdet analysekategorier, både baseret på tematikkerne fra interviewguiden, samt tendenser og emner, som vi blev opmærksomme på gennem samtalerne med de unge:

Kategori	Underkategori
A - Adfærdsændring	1) Kriminel adfærd, 2) Indtagelse af stoffer/hash, 3) kost/motion, 4) God opførsel/sprog, 5) Ansvar, personlig udvikling og selvtillid, 6) Mistillid
B - Fællesskab og tillidsfulde relationer	1) "Landsbyen" og sammenholdet i kvarteret, 2) Medarbejdere i øjenhøjde, 3) Relationer generelt
C - Vejledning / job/uddannelse	1) Individuelt forløb, 2) Vejlederen som ven/Den gode vejledning, 3) Vejledning generelt
D - Aktiviteterne	1) Motivation - Selvstændigt initiativ / interesse og ansvar omkring aktiviteter/det sociale som motivation/bedre end gaden, 2) Hygge som metode, 3) Brobygning til fritidsliv
E - Matrikel(løs)	1) For matrikelløs, 2) For matrikel, 3) Blanding

Således har vi været fleksible i kategorierne, for at give plads til de nye emner i evalueringen, som fremgik i ungeinterviewene.

Interviews med professionelle (medarbejdere, centerleder og samarbejdspartnere)

Tematikkerne i interviewene med de professionelle og analysekategorierne kan sammenfattes til:

- 1) Målgruppen
- 2) Formål, medarbejdere, metoder og brobygning (afsnittet "indhold og metoder")
- 3) Det matrikelløse samarbejde
- 4) Det tryghedsskabende samarbejde

I interviewene med medarbejderne, samt samarbejdspartnerne, som selv er med til at facilitere aktiviteter i 18+ (KFF og boligsocial helhedsplan), inkluderede vi i højere grad uddybende spørgsmål om virkningen af de enkelte aktiviteter ud fra hypoteserne i forandringsteorien.